

Stenografični zapisnik

petnajste seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 25. februarija 1898.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar: Oton Detela. — Vladni zastopnik: C. kr. deželni predsednik ekszellenca baron Viktor Hein in c. kr. okrajni komisar baron Viljem Rechbach. — Vsi članovi razun: Ekszellenca knezoškof dr. Jakob Missia, Viktor Globočnik, Peter Grasselli, baron Friderik Rechbach in ekszellenca baron Jožef Schwegel. — Zapisnikar: Deželni tajnik Jožef Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika XIII. deželno-zborske seje dné 25. februarija 1898.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Ustno poročilo upravnega odseka gledé uvrstitve občinske ceste, ki se v Stari Loki odcepi od deželne ceste Loka-Zelezniki in drži do okrajne ceste Kranj-Loka v vasi sv. Duh, med okrajne ceste (k prilogi 65).
4. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva na Breznici za odobritev neke prepisne izjave.
5. Volitev štirih udov in štirih namestnikov v pridobninsko deželno komisijo za Kranjsko, potem osem udov in osem namestnikov v prizivno komisijo, ki jo je postaviti za Kranjsko zastran osebne dohodnine (k prilogi 48).
6. Ustno poročilo finančnega odseka o nekaterih izpremembah pri osebem statusu deželnega knjigovodstva (k prilogi 69).
7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji oficijala Franc Zalerja za osebno doklado.
8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji c. kr. kmetijske družbe za brezobrestno posojilo.
9. Ustno poročilo finančnega odseka o marg. št. 4., § 5. letnega poročila deželnega odbora: Loterijsko posojilo Ljubljanskega mesta.

Stenographischer Bericht

der fünfzehnten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 25. Februar 1898.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann: Otto Detela. — Regierungsvertreter: K. k. Landespräsident Excellenz Victor Freiherr v. Hein und k. k. Bezirks-Commissär Wilhelm Freiherr v. Rechbach. Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Se. Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Victor Globočnik, Peter Grasselli, Friedrich Freiherr von Rechbach und Excellenz Josef Freiherr von Schwegel. — Schriftführer: Landschafts-Secretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der XIII. Landtags-Sitzung vom 25. Februar 1898.
2. Mittheilungen des Landtags-Präsidiums.
3. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Einreihung der im Straßenbezirke Bischofslad vorkommenden, in Altlad von der Lad-Eisernen Landesstraße abzweigenden und bis zur Krainburg-Lacker Bezirksstraße in der Ortschaft Heiligengeist führenden Gemeindestraße in die Kategorie der Bezirksstraßen (zur Beilage 65).
4. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Gemeindeamtes in Brezniz um Genehmigung einer Umschreibungs-Erklärung.
5. Wahl von vier Mitgliedern und vier Stellvertretern in die Erwerbsteuer-Landescommission für Krain, dann von acht Mitgliedern und acht Stellvertretern in die für Krain einzusetzende Verunungs-Commission für die Personaleinkommensteuer (zur Beilage 48).
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend einige Veränderungen im Personalstande der Landesbuchhaltung (zur Beilage 69).
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Offizials Franz Zaler um Personalzulage.
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der k. k. Landwirtschaftsgesellschaft um ein unverzinsliches Darlehen.
9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über Marg. Nr. 4. § 5 des Rechnungsfahrberichtes: Städtisches Lotterien-Anlehen.

- | | |
|--|---|
| <p>10. Ustno poročilo finančnega odseka gledé odobritve kupne in menjalne pogodbe med mestno občino in zakladom meščanske bolnice (k prilogi 66.).</p> <p>11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Vipavske sadjarske zadruga na Slapu za podporo.</p> <p>12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Črešnjevec za podporo za vodovod.</p> <p>13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Polici in Grosupljem za prispevek za cestno zgradbo Perovo-Grosuplje.</p> <p>14. Ustno poročilo finančnega odseka gledé naprave vodovoda v St. Vidu.</p> <p>15. Ustno poročilo upravnega odseka gledé uvrstitve več v Kostanjeviškem cestnem okraju se nahajajočih občinskih cest med okrajne ceste (k prilogi 68.).</p> <p>16. Ustno poročilo upravnega odseka o načrtu za napravo nove okrajne ceste v cestnem okraju Mokronog med St. Rupertom in Rakovnikom, ki bi delala zvezo z novo delno progo deželne ceste Račna-Mokronog-Velika Loka, z dotičnim načrtom zakona in s protinačrtom, katerega so predložili občinski odborniki in tovariši iz St. Ruperta (k prilogi 67.).</p> <p>17. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnjah županstva v Trziču, več obrtnikov sodnega okraja Tržiškega in županstva v Radovljici za pospeševanje zgradbe železnice v Trzič.</p> | <p>10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Genehmigung des zwischen der Stadtgemeinde Laibach und dem Bürgerhospitalsfonde abgeschlossenen Kauf- und Tauschvertrages (zur Beilage 66).</p> <p>11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Wippacher Obstgenossenschaft in Slap um Subvention</p> <p>12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Črešnjevec um Subvention für die Wasserleitung.</p> <p>13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeindeämter Polizza und Groschlupp um einen Beitrag für den Straßenbau Perovo-Groschlupp.</p> <p>14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Erriichtung einer Wasserleitung in St. Veit.</p> <p>15. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Einreichung mehrerer im Straßenbezirke Landstraß vorkommender Gemeindefstraßen in die Kategorie der Bezirksstraßen (zur Beilage 68).</p> <p>16. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Project für die Herstellung einer neuen Bezirksstraße im Straßenbezirke Rassenfuß zwischen St. Ruprecht und Krojienbach als Anschluß an die neuhergestellte Theilstrecke der Radna-Rassenfuß-Großlacker Landesstraße sammt dem einschlägigen Gejektentwurfe nebst einem Gegenprojecte der Gemeindeausschüsse und Genossen von St. Ruprecht (zur Beilage 67).</p> <p>17. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petitionen des Gemeindeamtes in Neumarkt, mehrerer Industriellen des Gerichtsbezirkes Neumarkt und des Gemeindeamtes in Radmannsdorf um Förderung des Baues der Neumarkterbahn.</p> |
|--|---|

Začetek seje ob 11. uri 30 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 11 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice ter otvarjam sejo.

Prosim gospoda zapisnikarja, da prečita zapisnik XIII. seje.

1. Branje zapisnika XIII. deželno-zborske seje dné 24. februarija 1898.**1. Lesung des Protokoll's der XIII. Landtags-sitzung vom 24. Februar 1898.****Tajnik Pfeifer**

(bere zapisnik XIII. seje v slovenskem jeziku — liest das Protokoll der XIII. Sitzung in slovenischer Sprache).

Deželni glavar:

Z ozirom na izjavo gospoda poslanca dr. Pa-peža, ki je v imenu kluba katoliško-narodne stranke izrekel, da se bo zadeva gospoda poslanca kanonika Kalana in gospoda poslanca grofa Barbo-ta izvenparlamentarno obravnavala, naznanjam, da so se dotični gospodje, ki so prevzeli posredovanje, danes pred sejo sešli, da pa stvari še niso dognali in si pridržujejo, pred sklepom te sesije priti do kakega zaključka.

Gospod poslanec Kalan ima besedo k zapisniku.

Poslanec Kalan:

Jaz sem hotel danes oglasiti se pri verifikaciji zapisnika in označiti svoje stališče nasproti izjavi gospoda poslanca grofa Barbo-ta v zadnji seji, ki je bila po mojem mnenju še bolj žaljiva, kakor njegovi vmesni klici, zlasti še zato, ker jo je spregovoril gospod poslanec grof Barbo deloma tudi v imenu častitih svojih somišljenikov.

Ker pa po izjavi gospoda deželnega glavarja spoznavam, da so se dotični gospodje, ki so prevzeli poravnavo te zadeve, danes z zadevo že bavili, pa še niso pri kraji, zato izjavljam, da se danes ne poslužim svoje pravice govoriti pri verifikaciji zapisnika, pač pa si pridržim pravico, da v prihodnji seji pri verifikaciji zapisnika razložim svoje stališče, ako se ta zadeva za mojo osebo častno ne reši.

Poslanec dr. Žitnik:

Z ozirom na notico v „Slovencu“ z dne 11. t. m., katere zadnji odstavek se glasi: „Ideja deželnih zavarovalnic se je v vseh kronovinah že tako razširila in ukoreninila, da je ne bodo zadušili vsi mnogobrojni plačani zagovorniki zasebnih zavarovalnic“ — je gospod poslanec dr. Tavčar v X. seji deželnega zbora dne 15. t. m. protestiral proti temu, da

bi se on imenoval „plačan zagovornik“ zavarovalnice.

Pooblaščen sem od uredništva lista „Slovenec“ tukaj javno izjaviti, kar morem tudi jaz vsak čas kot priča potrditi, da gospod kanonik Kalan dotičnih besed ni pisal, in da pisec, oziroma list „Slovenec“ s tem nikakor ni hotel gospodu dr. Tavčarju podtikati sebičnosti, ker je sploh znana njegova nesebičnost.

Poslanec dr. Tavčar:

Z ozirom na prečitano izjavo izrekam, da je za-me sedaj dognana ta afera, dasiravno mi prav za prav ni še vse jasno, v kar se pa ne spuščam. Vzajem v vednost, da me gospodje pri „Slovencu“ niso hoteli žaliti in zato nimam niti najmanjšega povoda, še nadalje vzdržavati žaljive besede, katere sem v tej zadevi v zbornici izpregovoril in zategadelj jih prekličem. (Klici v središču: — Ruže in Centrum: „Dobro, dobro!“)

Deželni glavar:

Želi še kdo besede k zapisniku XIII. seje?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, izrekam, da je zapisnik XIII. seje potrjen.

Prosim gospoda zapisnikarja, da prečita sedaj zapisnik današnje izvanredne slavnostne seje.

Tajnik Pfeifer

(bere zapisnik XIV. slavnostne seje v nemškem jeziku. — Liest das Protokoll der XIV. Fest-Sitzung in deutscher Sprache)

Deželni glavar:

Ako nihče ne želi besede za kak popravek ravno prečitanega zapisnika —

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

izrekam, da je zapisnik izvanredne slavnostne seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.**2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.****Deželni glavar:**

Naznaniti mi je, da sta gospoda poslanca baron Rechbach in Globočnik zaradi boleznih opravičeno odsotna od današnje seje.

Preidimo k točki:

3. Ustno poročilo upravnega odseka gledé uvrstitve občinske ceste, ki se v Stari

Loki odcepi od deželne ceste Loka-Železniki in drži do okrajne ceste Kranj-Loka v vasi sv. Duh, med okrajne ceste (k prilogi 65.)

3. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Einreihung der im Straßenbezirke Bischofsack vorkommenden, in Altack von der Lad-Gisnern Landesstraße abzweigenden und bis zur Krainburg-Lader Bezirksstraße in der Ortschaft Heiligengeist führenden Gemeindestraßen in die Kategorie der Bezirksstraßen (zur Beilage 65.)

Poročevalec Lenarčič:

Visoka zbornica! V prilogi 65. poroča deželni odbor, kako stoji zadeva, o kateri se je obravnavalo v visoki zbornici že v 7. seji dne 12. februarija 1897. l., namreč zadeva zaradi uvrstitve občinske ceste, ki se v Stari Loki od deželne ceste Loka-Železniki odcepi in drži do okrajne ceste Kranj-Loka v vasi sv. Duh, med okrajne ceste.

Ker so vsi gospodje imeli priliko natančno prečitati to prilogo, v kateri so navedeni vsi potrebni podatki, se mi zdi, da ni treba, da bi še nadalje utemeljeval predloge, katere stavi upravni odsek, kajti ti predlogi se popolnoma strinjajo s predlogi deželnega odbora.

V imenu upravnega odseka si usojam predlagati:

1.) V cestnem okraju Škofjaloka se nahajajoča občinska cesta, ki se v Stari Loki od deželne ceste Loka-Železniki odcepi in drži do okrajne ceste Kranj-Loka v vasi Sv. Duh, se uvrsti med okrajne ceste.

2.) Deželni odbor se pooblašča, da dovoli okrajnemu cestnemu odboru Škofjeloškemu za popravo *ad* 1.) navedene ceste primerno podporo iz kredita za cestne namene.

3.) Deželnemu odboru se naroča, izvršiti ta dva sklepa.

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogom upravnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

4. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva na Breznici za odobritev neke prepisne izjave.

4. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Gemeindeamtes in Breznitz um Genehmigung einer Umschreibungs-Erklärung.

Poročevalec Lenarčič:

Visoka zbornica! Na mojem mestu bi imel zdaj stati kot poročevalec gospod poslanec Globočnik, ki pa je žal po bolezni zadržan se udeležiti današnje seje. Zaradi tega sem jaz prevzel referat, katerega je gospod poslanec Globočnik sam temeljito sestavil, in si usojam ga prebrati, s prošnjo, da visoka zbornica pritrdi predlogo upravnega odseka.

(bere — liest):

„Županstvo občine Breznica je uložilo prošnjo de pr. 15. februarija 1898, št. 176., da bi visoki dež. zbor odobril prepisno izjavo z dne 25. marca 1897 za vas Breg.

Vas Breg je namreč v zemljiški knjigi c. kr. okrajnega sodišča v Radovljici kot lastnica prepisana na ulogo št. 111 kat. občine Žerovnica obstoječo iz parcel št. 529 pašnik, 530 pašnik, 531 pustota, 596 pašnik kat. občine Zabreznica. Tudi pripada k temu uložku sedaj še ne prepisana parc. št. 1097 pašnik. Vas Breg je s kupno pogodbo 28. avgusta 1896 prodala parc. št. 529, 530, 531 kranjski obrtni družbi za 10.400 gld. Od te svote se je delni znesek 1600 gld. med 14 posestnike iz Brega razdelil, ostanek 8800 gld. pa se je na zahtevanje deželnega odbora naložil na hranilnično knjižico Radovljiške hranilnice št. 229 za „Selo Breg“, knjižica pa vinkulovala tako, da brez dovoljenja deželnega odbora ne sme nikdo knjižice realizovati ali zastaviti, ker drugače deželni odbor ni hotel potrditi kupne pogodbe z dne 28. avgusta 1896 in izjave z dne 28. avgusta 1896, s katero se je vas Breg zavezala, da bo od parc. št. 1097 toliko sveta prodala industrijski družbi, kolikor bi ta potrebovala za obrtne namene, za napravo cest ali železnic po 20 kr. od štirjaškega sežnja ali 320 gld. od orala. Uložek št. 111 kat. občine Žerovnica pa je bil menda v zemljiški knjigi le po pomoti prepisan na vas Breg, akoravno ni vas Breg lastnica tega uložka, marveč so parcele št. 529, 530, 531 lastnina 14 posestnikov iz Brega, parcela št. 596 pa je lastnina štirih posestnikov. Resničnost teh dejanskih razmer se dokazuje z zapisnikom županstva na Breznici z dne 25. julija 1897, kjer je gospodarski odbor za selo Breg te lastninske pravice potrdil. Toda ta zapisnik ni podpisan od vseh članov gospodarskega odbora (Janez Prešeren, Janez Svetina in Janez Pristov), ampak le od prvega in nekaterih drugih oseb, torej ne ugaja določbam točke 5. naredeb za podobčine in ni verodostojen.

Tudi je uvaževati, da je v pogodbi od dne 28. avgusta 1896 in v izjavi od dne 28. avgusta 1896 kranjski obrtni družbi nasproti vezana vas Breg in bo ostala vezana še nadalje. Torej bi bilo pred vsem

potrebno, da se sestavi dvoobvezna lastnina, v kateri 14 opravičencev izreče, da stopijo na vse dolžnosti vasi Breg iz zgornjih listin nasproti kranjski obrtniški družbi solidarično, tako da bo vas Breg v temu oziru obvarovana za vse poznejše čase vsake tožbe in škode, in družba mora to izjavo odobruje sprejeti, in vas Breg izrecno iz vsake obveznosti iz zgorajšnjih listin odpustiti.

Torej se predložena izjava z dne 25. marca 1897. l. ne more potrditi.“

Ker je pa dotičnim posestnikom iz Brega ležeče na tem, da bi tisti denar, katerega je plačala industrijska družba za prodani svet, med seboj razdelili, je potrebno, da se ta zadeva reši v agrarni komisiji, kajti drugače ni mogoče, da bi se dotični denar razdelil na posamezne posestnike, ker ima le agrarna komisija določiti ekvivalent, ki bi pripadal vsakemu posestniku. Tem posestnikom bo torej najbolje ustrezno, ako se ta zadeva v tej obliki, kakor so oni želeli, ne reši tukaj, ampak da se zavrnejo na agrarno komisijo.

V imenu upravnega odseka si torej usojam predlagati:

„Visoki deželni zbor skleni:

Prošnji občine Breznica na Gorenjskem se ne ustreže in v tej prošnji navedeno izjavo z dne 25. marca 1897 ne potrdi.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje, ki se strinjajo s predlogom upravnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Gledé točke:

5. Volitev štirih udov in štirih namestnikov v pridobninsko deželno komisijo za Kranjsko, potem osem udov in osem namestnikov v prizivno komisijo, ki jo je postaviti za Kranjsko zastran osebne dohodnine (k prilogi 48).

5. Wahl von vier Mitgliedern und vier Stellvertretern in die Gruwerbsteuer-Landescommission für Krain, dann von acht Mitgliedern und acht Stellvertretern in die für Krain einzusetzende Berufungs-Commission für die Personaleinkommensteuer (zur Beilage 48)

predlagam, da pride na vrsto koncem seje, ker se gospodje poslanci še niso dogovorili gledé članov, katere mislijo voliti v dotični komisiji.

Točki:

6. Ustno poročilo finančnega odseka o nekaterih izpremembah pri osebnem statusu deželnega knjigovodstva (k prilogi 69).

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend einige Aenderungen im Personalstande der Landesbuchhaltung (zur Beilage 69)

in

7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji oficijala Franc Zalerja za osebno doklado.

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Offiziäls Franz Zaler um Personalzulage

zadevata stvari, katere želi gospod poročevalec, da se obravnavajo v tajni seji. Ker je običajno, da se osobne zadeve rešujejo v tajni seji, mislim, da visoka zbornica predlogu pritrdi, da se ti dve točki rešita v tajni seji.

(Pritrjuje se. — Zustimmung.)

Torej pride na vrsto točka:

8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji c. kr. kmetijske družbe za brezobrestno posojilo.

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der k. k. Landwirtschaftsgesellschaft um ein unverzinsliches Darlehen.

Poročevalec Hribar:

Visoka zbornica!

Ces. kr. kmetijska družba kranjska je pri deželnem odboru vložila prošnjo, da bi jej izposloval 10.000 gld. brezobrestnega posojila resp. kredita v društvene namene. Ako je finančni odsek, ko se je posvetoval o tej prošnji, zavzemal dobrohotno stališče, storil je to uvažujé plodonosno delovanje c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ta družba si je v poslednjih letih za vzor vzela enake družbe na Nemškem, ki imajo velika brezobrestna posojila od svojih vlad, da jim je mogoče svoje delovanje razširiti. Da so ti vzgledi jako dobro pri nji vplivali kaže to, da je c. kr. kmetijska družba kranjska po številu članov sedaj jedna prvih kmetijskih družb v naši državi; kar se pa tiče števila članov v razmerji s prebivalstvom, stoji pa naša c. kr. kmetijska družba, — bodi ji to na čast rečeno, — na prvem mestu.

Mi smo že večkrat imeli priliko v visoki zbornici, ko smo se posvetovali o kreditih, ki smo

jih dajali c. kr. kmetijski družbi kranjski na razpolaganje, opaziti, kako v resnici vsestransko je razvito njeno delovanje in zlasti poslednja leta, odkar je nastopila peronospora pri nas, je kmetijska družba veliko storila, da se je kmetovalcem omogočilo škropljenje. Iz razkaza, kateri podaje kmetijska družba v svoji prošnji, je razvidno, da je lansko leto nakupila za 15.000 gld. raznih semen, za 23.000 gld. umetnih gnojil, za 20.000 gld. modre galice, za 4000 gld. kmetijskih strojev, za 1000 gld. gumijevih vezij in za 4000 gld. sadnega drevja, vsega skupaj torej za 67.000 gld., kar reprezentuje — ker se oddajo vse te stvari članom za ravno tisto ceno, kakor jih je plačala družba sama, promet 134.000 gld. Ako se to na tovore izračuna, reprezentuje to nič manj kakor 230 vagonov, ki so deloma v Ljubljano prispeli, deloma pa so se, ker so se stvari, ki jih je kmetijska družba nakupila, razvažale raznim članom po deželi, zopet od todi odposlali.

Ni torej dvojbe, da kmetijska družba za prospeh kmetijstva in v korist svojih članov jako veliko stori, vendar pa ona pravi, da bi lahko še mnogo več storila, ako bi imela na razpolago kak obratni kapital. Ona pač ima neko glavnico, ki je pa nedotakljiva, ker mora kmetijska družba iz nje obresti plačevati svoje uradnike. Ker bi kmetijska družba, ako bi se obrnila na vlado, skoro gotovo svojega cilja ne dosegla, zato je čisto naravno, da se obrača do tiste instance, ki je edino v stanju v takem slučaju ji pomagati, namreč do visokega deželne zbor kranjskega ter njega prosi za prej omenjeni kredit.

Finančni odsek, uvažujé plodonosno delovanje kmetijske družbe, je pritrtil mojemu nasvetu, da se jej dovoli kredit 10.000 gld. in zato si dovoljujem njegov predlog prečitati in priporočiti, da se sprejme. Predlog se glasi:

„Visoki deželni zbor skleni:

C. kr. kmetijske družbi kranjske dovoli se iz blagajničnih prebitkov leta 1897 zato, da se ji omogoči uspešnejše delovanje v povzdigo kmetijstva, do konca leta 1902 kredit do najvišjega zneska 10.000 gld. Ta kredit sme se porabljati od leta do leta tako, da se z izkazilom, za kaj se je rabil, do konca vsacega leta vrne deželnej blagajnici.“

Naslednja leta je torej zopet kredit 10.000 gld. na razpolaganje; toda do konca vsacega leta mora biti vrnjen deželni blagajnici.

Deželni glavar :

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje, ki pritrjujejo ravnokar prečitanemu nasvetu finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

9. Ustno poročilo finančnega odseka o marg. št. 4., § 5. letnega poročila deželne odbora : Loterijsko posojilo ljubljanskega mesta.

9. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über Marg. Nr. 4, § 5 des Rechnungsjahresberichts: Städtisches Lotterie-Anlehen.

Poročevalec dr. Žitnik :

Visoka zbornica! V imenu finančnega odseka imam čast poročati o glavni bilanci mestnega loterijskega posojila ljubljanskega za leto 1896. in o proračunu mestnega loterijskega posojila ljubljanskega za leto 1898. Lansko leto se je ob tej priliki naglašalo, da bo poročilo o pravem posojilnem zakladu ločeno od poročila gledé amortizacijskega zaklada. Ta ločitev je v svrhu boljšega pregleda povsem potrebna. V knjigah je ta ločitev obeh imenovanih zakladov že izvršena, le v predloženem poročilu ni še popolnoma jasna. Toda obravnave v tem oziru se nadaljujejo, in pričakovati je, da bo že prihodnje poročilo imelo od kompetentnih faktorjev odobreno obliko gledé bilance in proračunavanja obeh zakladov. Toliko mi je omeniti v splošnem oziru, sicer pa imam gledé glavne bilance omeniti sledeče:

Pasiva so koncem 1. 1896. znašala 1,632.514 gld. 63¹/₂ kr. Tem nasproti so znašala aktiva:

a) v investicijah: klavnica ad 4	gld.	192.788 ⁷⁹ / ₂
vojašnica ad 5	„	481.490 ⁹³
vodovod ad 6	„	613.936 ²⁴
	skupaj	gld. 1,288.215 ⁹⁶ / ₂

b) v inventarju ad 2	gld.	7789 ⁶¹
v prvotni izgubi ad 37	„	45.836 ⁰²
v izplačilu mestni občini	„	129.834 ¹⁷
	skupaj	gld. 183.459 ⁸⁰

a) in b) skupaj. gld. 1,471.675⁷⁶/₂

Ako se ta aktiva odtegnejo od pasiv, moralo bi biti koncem leta 1896. gotovega denarja 160.838 gld. 87 kr.

Bilo pa ga je:

v blagajni	gld.	4466 ¹⁸
v klavnčni zalogi	„	200 [—]
v hranilnici	„	132.533 ⁶²
	skupaj	gld. 139.199 ⁸⁰

Bilo ga je torej manj gld. 2363⁰⁷

ki pa so bili pokriti s tirjatvami za vodovodno naklado, večjo porabo vode in navrtalna dela.

Račun anivitet znaša 73.321 gld. 34 kr.

V proračunu loterijskega posojila za 1. 1898. znaša pokritje 84.165 gld. 76 kr., potrebščina 74.593 gld. 73 kr., torej se kaže prebitka v letu 1897. več za 2057 gld. 31¹/₂ kr.

V imenu finančnega odseka predlagam:

„Visoki deželni zbor skleni:

1. Pričakujoč, da bo prihodnje poročilo imelo jasno, od kompetentnih faktorjev odobreno obliko gledé bilance in proračunavanja posojilnega in amortizacijskega zaklada, se glavna bilanca ljubljanskega mestnega loterijskega posojila, to bilanco dopolnujoča računa anuitet ter dobička in izgube, kakor tudi računski sklep in bilanca amortizacijskega zaklada za 31. dan meseca decembra 1896. leta vzamejo na znanje.

2. Proračun mestnega loterijskega posojila ljubljanskega za l. 1898. s potrebščino 74.593 gld. 73 kr. in pokritjem 84.165 gld. 76 kr., torej s prebitkom 9572 gld. 03 kr., in proračun amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila za leto 1898. s potrebščino 220.470 gld. 78 kr. in ravno tolikim pokritjem se odobrita.“

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride:

10. Ustno poročilo finančnega odseka gledé odobritve kupne in menjalne pogodbe med mestno občino in zakladom meščanske bolnice (k prilogi 66.)

10. Mündlicher Bericht des Finanzanschlusses, betreffend die Genehmigung des zwischen der Stadtgemeinde Laibach und dem Bürgerhospitalsfonde abgeschlossenen Kauf- und Tauschvertrages (zur Beilage 66).

Poslanec dr. Žitnik:

Dalje imam v imenu finančnega odseka poročati o prilogi 66., namreč gledé odobritve kupne in menjalne pogodbe, katero sta sklenila mestna občina ljubljanska in zaklad meščanske bolnice. Kakor znano, je mestna občina ljubljanska kupila za uravnavo Špitalskih in Lingarjevih ulic več parcel, obstoječih iz stavbišč v skupni površini 762 m². Od tega zemljišča je, kakor razvidno iz poročila deželnega odbora, mestna občina ljubljanska, oziroma je njen regulacijski zaklad odstopil zakladu meščanske bolnice sveta v površini 648 m². Nasproti je pa zaklad meščanske bolnice mestni občini v regulacijski namen

odstopil sveta 407 m². Torej je mestna občina zakladu meščanske bolnice odstopila več sveta v skupni površini 241 m². Ker se je pa po kupni ceni 1 m računal na 75 gld. 34 kr., torej bi ta svet, katerega je mestna občina odstopila zakladu meščanske bolnice, bil vreden 18.163 gld., toda kupna pogodba se je naredila od mestne občine z zakladom meščanske bolnice za kupno ceno okroglih 18.000 gld. To je bil tudi sklep mestnega zastopa ljubljanskega, in ta sklep je vlada letos dné 9. februarija tudi potrdila. Vsled tega se je mestna občina obrnila do deželnega odbora, da bi ji odobritev tega sklepa izposlovala od visokega deželnega zbora; ker proti odobritvi ne more biti nikakega pomisleka, predlagam v imenu finančnega odseka:

„Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1. Menjalna in kupna pogodba, katero sta sklenila med seboj mestna občina Ljubljanska in zaklad meščanske bolnice v Ljubljani, in po kateri odstopi mestna občina Ljubljanska zakladu meščanske bolnice v Ljubljani od javne parcele št. 153 in od stavbnih parcel št. 297, 299, 300 in 301, površino v obsegu 648 m² proti temu v last, da prepusti zaklad meščanske bolnice od stavišča meščanske bolnice splotja, parcelna št. 296, mestni občini ljubljanski, oziroma mestnemu regulacijskemu zakladu 407 m² v last, in da plača poravnalno svoto 18.000 gld. mestnemu regulacijskemu zakladu, — se odobruje.

2. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjenje.

Der hohe Landtag wolle beschließen:

1. Der zwischen der Stadtgemeinde Laibach und dem Bürgerhospitalsfonde in Laibach abgeschlossene Tausch- und Kaufvertrag, demzufolge die Stadtgemeinde Laibach dem Bürgerhospitalsfonde in Laibach von der öffentlichen Parzelle Nr. 153 und von den Bauparzellen Nr. 297, 299, 300 und 301 einen Flächenraum von 648 m² gegen dem in das Eigenthum überträgt, dass der Bürgerhospitalsfonde von der Bauarea des Bürgerhospitalsgebäudes, Parzelle Nr. 296, der Stadtgemeinde Laibach resp. dem Stadtregulierungsfonde 407 m² in das Eigenthum überläßt und das Ausgleichscapital von 18.000 fl. an den Stadtregulierungsfond zahlt, — wird genehmigt.

2. Der Landesauschuss wird beauftragt, diesem Beschlusse die Allerhöchste Sanction zu erwirken.

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogoma finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Vipavske sadjarske zadruga na Slapu za podporo

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Wippacher Obstgenossenschaft in Slap um Subvention.

Poročevalec dr. Majaron:

Visoka zbornica! Prva vipavska sadjarska zadruga na Slapu, ki je bila ustanovljena l. 1889., prosi podpore iz deželnega zaklada, kakor tudi, da bi se jo priporočilo pri c. kr. deželni vladi. Zadruga ima namen po svojih pravilih, da z neposrednim prodajanjem surovega in suhega sadja, kakor zelenjadnih pridelkov na skupni račun konsumentom blago dobre cene, producentom pa blagu primerne cene oskrbljuje itd. Finančni odsek je seveda pripoznaval potrebo in korist te zadruga, kakor je tudi uvaževal težave, s katerimi se imajo boriti take zadruga, osobito sadjarske zadruga zategadelj, ker so navadno deležniki bolj revnega stanu in ker tudi kupčija s sadjem sama na sebi napravlja mnogo sitnosti in izgube. Ravno tako se je v finančnem odseku povdarjalo, da se pričakuje od vlade, da bo podpirala to zadruga. Finančni odsek bi bil sam določil znesek podpore, ako bi bila prošnja dovolj instruirana; tako pa se ni hotel prenačljiti ter je sklenil prepustiti deželnemu odboru, da stvar preišče in nakloni tej zadrugi primerni znesek iz dotičnega kredita, kakor tudi eventuelno, da to prošnja prav toplo priporoči visoki vladi. Vsled tega mi ne preostaja nič drugega, nego predlagati v imenu finančnega odseka:

„Visoki deželni zbor skleni:

Prošnja „prve vipavske sadjarske zadruga na Slapu“ za primerno podporo odstopi se deželnemu odboru v rešitev, zlasti tudi, da jo predloži visoki c. kr. deželni vladi.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Točka:

12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Črešnjevce za podporo za vodovod.

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Črešnjevce um Subvention für die Wasserleitung.

Poročevalec dr. Majaron:

Visoka zbornica! Zupanstvo občine Črešnjevce prosi podpore za vodovod. V tej prošnji se popisuje, kako občina Črešnjevce potrebuje pitne vode za ljudi in živino, in popis je tak, da se v resnici vidi potreba vodovoda v dotičnem kraju. Občina ima jako skromno željo, namreč, ona samo prosi, da bi gledé na to, ker se je že lansko leto sklenilo, da bo deželni inženêr preiskal vodne razmere v Lokvici in Suhorju, isti, kadar pride v ta dva kraja, pogledal tudi v Črešnjevce, in ako bi sprevidel, da ima vas Črešnjevce vodo lahko iz vodovoda Semič-Črnomelj, ki se bo letos izgotovil do vasi Vrtače in Podrebri, naj bi se temu vodovodu priklopil tudi vodovod za vas Črešnjevce. V drugem slučaju pa naj bi se združil ta kraj z vasema Lokvico in Suhorjem. Finančni odsek je te okolnosti smatral kot take, ki prošnja v obče priporočajo. Sam je pa meritorno rešiti ni mogel, in zategadelj v njegovem imenu predlagam:

„Visoki deželni zbor skleni:

Ta prošnja se odstopi deželnemu odboru v primerno rešitev.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. Angenommen.)

Sprejeto.

Točka:

13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Polici in Grosupljem za prispevek za cestno zgradbo Perovo-Grosuplje.

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeindeämter Poliza und Grosuplje um einen Beitrag für den Straßenzug Perovo-Grosuplje.

Poročevalec dr. Majaron:

Visoka zbornica! Posestniki iz občine Polica v političnem okraju litijskem in posestniki iz vasi Perovo, Mala in Velika Stara Vas, Zgornje in Spodnje Duplice in Gradišče v politični občini Grosuplje prosijo, da bi jim visoki zbor pomagal k zgradbi nove

ceste od vasi Perovo do kolodvora v Grosuplje. Finančni odsek gledé na sklep visokega deželnega zbora, da se občinske ceste praviloma ne podpirajo, in da naj deželni odbor le v izrednih slučajih dovoljuje podpore za občinske ceste, ni mogel meritorno se baviti s to prošnjo, ampak je gledé na to, da se tukaj gre za novo občinsko cesto, sklenil predlagati, da se stvar deželnemu odboru v pretres prepusti, in da ta potem določi, kar se mu vidi primerno gledé podpore. Zategadelj si tudi pri tej prošnji usojam predlagati:

„Visoki deželni zbor skleni:

Ta prošnja odstopi se deželnemu odboru v primerno rešitev.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje, ki pritrjujejo ravnokar prečitanemu nasvetu finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

14. Ustno poročilo finančnega odseka gledé naprave vodovoda v Št. Vidu.

14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Errichtung einer Wasserleitung in St. Veit.

Poročevalec Kalan:

Visoki zbor! Županstvo občine Št. Vid vložilo je na visoki deželni zbor prošnji za napravo vodovoda v Vižmarjih. V svoji prošnji omenja, da ima vas Vižmarje okoli 500 ljudij in okrog 400 glav živine, da pa ima vsa vas samo tri vodnjake, v katerih pa še v navadnih časih vode pomanjkuje, zlasti pa takrat, kadar suša pritisne; takrat so ljudje primorani iz oddaljene Save vodo dovažati. To dovažanje vzame veliko časa in provzroči veliko truda in stroškov posebno zato, ker se večina vaščanov peča z mizarstvom in drugimi rokodelstvi. Ti mali rokodelci imajo sicer tudi nekoliko živine, namreč par krav, vprežne živine pa nimajo, in zato pravi županstvo, da morajo pri drugih vaščanih najemati vpreženo živino, tako da jih stane potem dovažanje vode po 25 kr. na dan. To je gotovo trošek, katerega morajo tisti mali obrtniki jako težko čutiti. Pravijo nadalje, da Sava velikokrat tako narašča, da je nemogoče do nje priti, in po deževju je včasih tudi tako kalna, da ni za rabo niti za ljudi, niti za živino. Najbolj pa se čuti pomanjkanje vode v slučaju požara; takrat je vas popolnoma na milost in nemilost temu groznemu elementu izročena, in tako se je zgodilo, da se je pred 20 leti vpepeljila cela

vas, razun dveh hiš. Iz tega je torej jasno, da bi bil vodovod za Vižmarje zelo potreben, in iz tega vzroka pa, ker vaščani sami ne zmorejo vseh stroškov, se obračajo do visokega deželnega zbora, naj bi jim on dovolil kolikor mogoče izdatne prispevke za zgradbo vodovoda, in da naj bi tudi posredoval pri vladi, namreč pri visokem poljedelskem ministerstvu, da bi si za to stvar izposloval 50 procentne državne prispevke; ravno tako pa se obračajo tudi na deželni odbor s prošnjo, naj, kakor pri drugih vodovodih, tudi to stvar podpira z 20 procentnimi prispevki vseh stroškov za gradenje vodovoda za Vižmarje. Posebej še navajajo, da nameravajo pričeti to zgradbo ravno letos povodom 50letnice vladanja presvetlega cesarja, ker bi ravno s tem nekako za vse čase si zagotovili trajni spomin na onega, ki, kakor v drugem, zlasti tudi v gospodarskem oziru tako zelo skrbi za svoje podložnike. To zadevo je občina Št. Vid že pred par leti izročila deželnemu odboru. Deželni odbor pa je, kakor znano, silno obremenjen z deli enake vrste in zaradi tega je naročil v svojem odloku županstvu v Št. Vidu, da dá, ako mu je na tem, da se stvar pospeši, samo narediti primerne načrte. Občina Št. Vid je naprosila nato gospoda inženirja Wagenführer-ja, in ta ji je tudi res izdal popolnoma natančne načrte, ki so tudi gospodom na razpolaganje, in pa pojasnila k tem načrtom in popolnoma jasen proračun zgradbe za vodovod. Iz tega proračuna povzamem, da bodo troški za ta vodovod znašali 11.500 gld., in da bi ta vodovod, na tej podlagi napravljen, zadostoval vsem potrebam za pitno vodo, bodisi za ljudi, kakor tudi za živino. Ker je pa v deželnem odboru že toliko prošelj za napravo vodovodov bilo prej predloženih, in ker se je deželni zbor in zlasti tudi upravni odsek že večkrat v tem slučaju izjavil, da je treba tukaj postopati popolnoma korektno, namreč tako, da tisti, ki so prej prosili, tudi prej pridejo na vrsto in da se ima poleg tega ozirati na nujnost in zlasti na kraška tla, zato se finančni odsek ni mogel že letos izreči za določeno podporo, ampak je samo sklenil zagotoviti dotično primerno podporo, kadar pride stvar na vrsto. Na podlagi teh opazk si usojam visokemu zboru predložiti sklep finančnega odseka, ki se glasi:

„Visoki deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da, ker so občani Šentviški v smislu odgovora deželnega odbora napravili pravilen, podroben načrt, katerega so sedaj predložili visokemu zboru s prošnjo za deželni prispevek, izposluje pri visokem kmetijskem ministerstvu državno podporo ter zagotovi 20% deželno podporo.“

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje, ki se strinjajo s predlogom finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Točka:

15. Ustno poročilo upravnega odseka gledé uvrstitve več v Kostanjeviškem cestnem okraju se nahajajočih občinskih cest med okrajne ceste (k prilogi 68).

15. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Einreihung mehrerer im Straßenbezirke Landstraß vorkommender Gemeindefstraßen in die Kategorie der Bezirksstraßen (zur Beilage 68).

Poročevalec Jelovšek :

Čast mi je v imenu upravnega odseka poročati o prošnji župansteve Velika Dolina in občine Št. Jernejske in o sklepih cestnega odbora Kostanjeviškega, da bi se uvrstila med okrajne ceste sledeča občinska pota:

1.) V selski občini Velika Dolina:

a) cesta, imenovana „beli pot“, ki se odcepi od Zagrebške državne ceste in drži čez Cerino in Žejno do križa v Sobenji Vasi.

Ta okoli 2.750 *km* dolga cesta in občinska pota, ki se od nje odcepajo, vežejo več vasi na kranjskem in sosednjem hrvatskem ozemlju med seboj kakor tudi z Zagrebško državno cesto. Ta cesta pa je takoj od začetka do križa na višini pred Cerino silno strma. Iz cestišča štrlé skale, med temi pa se nahajajo žlebaste jame. Dalje naprej zoži se cesta na posameznih kosih v sotesko, doseže v vasi Žejno svojo najvišjo lego ter drži od tu navzdol s precej hudim padcem do nižave Sobenjske Vasi.

b) cesta, ki se odcepi od državne ceste v Čatežu in drži do sedanjega Savskega broda, z njeno stransko progo do starega broda.

Prva, okoli 200 *m* dolga proga je za promet važna, ker drži do sedaj obstoječega Savskega brodu, kateri posreduje zvezo med Brežicami oziroma Stajersko deželo. Zaradi tega je njena uvrstitev med okrajne ceste opravičena.

Kar se tiče okoli 700 *m* dolge stranske proge do starega broda, nima ta proga sedaj prav nobene pomena za promet; zaradi tega se je tudi ne more priporočati za uvrstitev med okrajne ceste.

c) cesta, ki se odcepi od Mokriške okrajne ceste blizu Mokriške kapelice in drži do državne ceste.

Ta okoli 790 *m* dolga proga ima znak okrajne ceste, ker posreduje najkrajšo zvezo med dvema važnima cestama. Ker se pa ne ve gotovo, ali spada ta, med njivami Mokriške grajščine ležeča cesta med javne ceste, ali pa če spada k grajščinskemu posestvu, mora pa vprašanje gledé uvrstitve te ceste ostati nerešeno dotlej, ko bo okrajni cestni odbor v tej zadevi odstranil vsak dvom.

d) cesta, ki se odcepi od državne ceste v Jesenicah in vodi do Save.

Po tej, okoli 185 *m* dolgi progi je živahen promet z vozovi iz velikega dela občinskega ozemlja, ker se prevažajo lesni proizvodi vsake vrste na obrežje reke Save, ki se potem odpravijo po Savi v Samobor in druga oddajališča na plavih. Ker služi ta cesta po sedaj povedanem skoraj izključno splošnemu prometu, je tudi opravičeno, da se jo uvrsti med okrajne ceste.

e) cesta, ki se odcepi od Mokriške okrajne ceste pri Novi Vasi in drži v Veliko Dolino, z njeno stransko progo do Dolinskih trat.

Ta, z njeno stransko progo vred okoli 2.100 *km* dolga cesta posreduje zvezo med vasjo Velika Dolina in Mokriško okrajno cesto; vsled tega pa posredujejo občinska pota, ki se od nje odcepajo, neposredno tudi zvezo iz velikega dela občine Velika Dolina z omenjeno okrajno cesto. Po tej cesti je živahen promet.

2.) V selski občini Št. Jernej:

a) cesta, ki se odcepi od okrajne ceste Šent Jernej-Pleterje v Šmarji in drži čez Dolenje Vrhpolje in Vrhpolje do Mihovega.

Po tej, okoli 3.700 *km* dolgi, ugodno ležeči cesti narejena je neposredna zveza med tremi velikimi vasmi z okrajno, iz Št. Jerneja v Pleterje držečo cesto. Promet po tej cesti je veliko živahnejši, kakor po imenovani okrajni cesti, ker se po njej prevažata zlasti od Vrhpolja naprej razun drugih pridelkov tudi veliko rezanega blaga. Manj živahen pa je promet od Vrhpolja navzgor proti Mihovem. Vrhu tega nahaja se cesta sedaj v takem stanju, da ni pripravna za uvrstitev med okrajne ceste. Zaradi tega se pa tudi nasvetuje, da se uvrsti med okrajne ceste le proga od Šmarija do Vrhpolja.

b) cesta od Pleterske lipe proti Drči do potoka.

Ta, le okoli 478 *m* dolga proga je naravno nadaljevanje okrajne ceste Št. Jernej-Pleterje, katera neha pri Pleterski grajščini.

Te ceste naj pridejo še-le z letom 1899. v oskrb okrajnih cestnih odborov. Poprej pa jih morajo občine posotiti in v dobri stan spraviti.

Na podstavi sedaj navedenega nasvetuje soglasno z deželnim odborom upravni odsek:

Visoki deželni zbor izvoliti skleniti:

1.) V cestnem okraju Kostanjevica se uvrsté nastopno navedene občinske ceste med okrajne ceste:

a) Cesta, ki se odcepi od Zagrebške državne ceste v Čatežu in drži do sedanjega, v obratu stoječega Savskega broda;

b) cesta, ki se odcepi od Zagrebške državne ceste v Jesenicah in vodi do Save;

c) cesta, ki se odcepi od Mokriške okrajne ceste pri Novi Vasi in drži v Veliko Dolino, z njeno stransko progo do Dolinskih trat;

d) cesta, ki se odcepi od okrajne ceste Št. Jernej-Pleterje v Šmarji in drži v Mihovo v delni progi do Vrhpolja;

e) cesta, ki se spoji z okrajno cesto Št. Jernej-Pleterje pri grajščini v Pleterjah in drži proti Drči do potoka.

2.) Okrajni cestni odbor v Kostanjevici mora sedaj navedene ceste leta 1899. v svojo neposredno oskrbo, toda šele potem prevzeti, kadar jih bosta občini, ki sta jih morali do sedaj vzdrževati, izdatno posuli.

3.) Deželnemu odboru se naroča, da zaradi izvršitve teh sklepov potrebno ukrene.

Der hohe Landtag wolle beschließen:

1.) Im Straßenbezirke Landstraß werden folgende Gemeindestraßen in die Kategorie der Bezirksstraßen eingereiht:

a) Die in Čatež von der Agramer Reichsstraße abzweigende, zur jetzigen im Betriebe stehenden Saveüberfuhr führende Straße;

b) die in Jessenitz von der Agramer Reichsstraße abzweigende Zufahrtsstraße zur Save;

c) die von der Mokriker Bezirksstraße nächst Neudorf abzweigende, nach Großdolina führende Straße sammt dem Seitenarm bis Dolinske Trate;

d) die von der St. Bartelmä-Pletteriach Bezirksstraße in St. Marein abzweigende, nach Mihovo führende Straße in der Theilstrecke bis Oberfeld;

e) die an die St. Bartelmä-Pletteriach Bezirksstraße beim Schlosse in Pletteriach anschließende, gegen Drča bis zum Bache führende Straße.

2.) Der Bezirksstraßenauschuß in Landstraß hat die vorstehend angeführten Straßen im Jahre 1899 in seine unmittelbare Obforge, jedoch erst dann zu übernehmen, wenn sie die bisher zu ihrer Erhaltung verpflichteten Gemeinden ausgiebig beschottet haben werden.

3.) Der Landesauschuß wird beauftragt, wegen der Durchführung dieser Beschlüsse das Erforderliche zu veranlassen.

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrujejo predlogom upravnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Točka:

16. Ustno poročilo upravnega odseka o načrtu za napravo nove okrajne ceste v cestnem okraju Mokronog med Št. Rupertom in Rakovnikom, ki bi delala zvezo z novo delno progjo deželne ceste Radna-Mokronog-Velika Loka, dotičnim

načrtom zakona in s protinačrtom, kateriga so predložili občinski odborniki in tovariši iz Št. Ruperta (k prilogi 67).

16 Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Project für die Herstellung einer neuen Bezirksstraße im Straßenbezirke Rassenfuß zwischen St. Ruprecht und Kroisenbach als Anchluss an die neuhergestellte Theilstrecke der Radna = Rassenfuß = Großlader Landesstraße sammt dem einschlägigen Gezeugentwurfe nebst einem Gegenprojecte der Gemeindeauschüsse und Genossen von St. Ruprecht (zur Beilage 67).

Poročevalec dr. Tavčar:

Visoka zbornica! V prilogi 67. deželnega odbora poroča se o neki novi cestni progji, ki bi se imela napraviti v cestnem okraju Mokronoškem. Razlogi, ki govorijo za to novo cesto, so že naglašani in razpravljani v poročilu deželnega odbora. Deželna cesta Radna-Mokronog-Velika Loka se je v bližini Št. Ruprške vasi pred nekaj časom preložila tako, da so se odstranile prometne zapreke in znatni klanci. Vsled tega je okrajna cesta iz Št. Ruperta ostala na suhem. Ker nima zdaj nobene prave zveze več z novo preloženo deželno cesto, ki vodi mimo vasi Rakovnik in od tu dalje proti Mokronogu. Ker okrajna cesta iz Št. Ruperta nima več te zveze, se je pripetilo, da se glavni promet iz Št. Ruperta in iz krajin ležečih za vasjo Št. Rupert še dandanes razvija na tisti progji bivše deželne ceste, ki se je bila ob svojem času preložila, in to je jako grda, strma pot, vsled česar se je od cestnega odbora Mokronoškega izrekla želja, naj bi se napravila med Št. Rupertom in preloženo deželno cesto v bližini Rakovnika kaka zveza. Jednaka želja se je izrekla tudi od Št. Ruprške občine. Ta občina je predložila deželnemu odboru načrte, po katerih naj bi se napravila dotična zveza.

Kakor vidite iz poročila deželnega odbora, se gre tu za dva projekta. Cestni odbor Mokronoški predlaga, naj bi se od takozvanega Grilovega Hriba — to je tisti strmi klanec, ki je prej cesto kazil — naravnost po ravnini napravila nova črta od Grilovega Hriba navzdol. Ta črta bi se spojila z obstoječo deželno cesto v bližini marofa ali pristave grofa Barbo-ta, ki je v ta namen pripravljen, kakor se je reklo v odseku, brezplačno odstopiti za cesto potrebni svet, in bi potem pod grajščinsko pristavo prišla na deželno cesto. To predlaga cestni odbor Mokronoški, ki tudi razkazuje, da bi bila ta progja najcenejša, da bi tekla čisto po ravnem svetu in bi stala k večjemu 2400 gld. To je torej jeden projekt.

Temu nasproti stoji projekt Št. Ruprške občine, po katerem naj bi se dotična cestna zveza drugače napravila, namreč od Grilovega Hriba skoro po ravno tisti progji, po kateri je vodila stara deželna cesta, tako nekako v dijagonali. Kar se tiče tega projekta, je samo po sebi umevno, da mora biti

dražji od onega, katerega nasvetuje cestni odbor Mokronoški, ker bi bila cesta izpeljana po tistem terenu, po katerem je prej šla deželna cesta, in bi torej prevzela vse tiste nedostatke, zaradi katerih se je morala deželna cesta ob svojem času preložiti. Ostali bi ali vsi tisti klanci, ki so prej ovirali promet, ali pa bi se morale napraviti jako izdatne vreze. Ta cesta bi vsled tega, kakor poroča deželni stavbni urad, ako bi se hotela tako graditi, da bi zadoščala prometnim potrebam, stala najmanj 5000 gld., ker bi se moral čez jedno vrez napraviti most, da se omogoči zveza z Veselo Goro. Tu imamo torej dva projekta, od katerih je jeden cenejši, drugi pa dražji. Zdaj pa nastane vprašanje, ali je projekt, katerega je predložila Št. Ruprška občina, v resnici take koristi in tak, da bi bilo mogoče, vkljub temu, da je dražji, ga odobriti. Upravni odsek se o taki koristi ni mogel prepričati. Občina Št. Ruprška sicer naglašja, da bi bila cestna zveza po njenem projektu skoro za 2 km krajša, a to ni istina, kajti po poročilu deželnega stavbinskega urada bi bila ta proga le za dobrih 600 m krajša, in to je tako neznatna diferenca, da pri ondotnem prometu nima nobenega pravega pomena. Deželni stavbinski urad poroča dalje, da se teh 600 m daljave z lahkim vozom lahko prevozi v štirih minutah, s težkim pa v 10 minutah. Pri tem pa je treba še upoštevati, da bi se klanci ne dali popolnoma odpraviti, in da bi se torej, kar bi se pridobilo na krajščini, zopet izgubilo vsled klancev, tako da se nikakor ne more trditi, da bi se po tej progi potem lahko hitreje vozilo.

Upravni odsek je bil mnenja, da bi se promet po tej progi, ker se klanci ne dajo popolnoma odstraniti, nikakor ne mogel vršiti tako hitro, kakor pa na oni progi, katero predlaga cestni odbor, ki je vendarle prva in najopravičenejša oblast, da sme zahtevati, da se jemlje ozir na njen predlog.

Po projektu nadalje, katerega je predložil cestni odbor, bi bila pot iz Št. Ruprta in nazaj daljša za težke vozove le za 20 minut, za lahke vozove pa le za 8 minut, in je torej gotovo pretirano, ako pravijo, da bo vas Št. Rupert zaradi tega, ker bodo morali voziti po poti mimo pristave, ki je slučajno posestvo grofa Barbota, do deželne ceste 10 minut dalje, imela manj prometa. Ker je vrhu tega projekt Št. Ruprške občine še enkrat tako drag, kakor pa projekt cestnega odbora, je povsem jasno, da ni mogoče se ozirati na ta projekt.

Upravni odsek se je torej pridružil nasvetu deželnega odbora, ki je pri tem zajedno uvaževal, da bo, kakor razmere kažejo, prej ko ne se gradila železnica Trebnje-Tržišče, kakor hitro pa se gradi ta železnica, bo treba na tisti progi, po kateri naj se zdaj po nasvetu cestnega odbora napravi cesta, graditi tudi dovozno cesto do kolodvora, ki bo moral tam v bližini stati, kjer pride okrajna cesta do deželne ceste, tako da bo po cestnem odboru nasvetovana proga lahko služila za dovozno cesto.

Z ozirom na vse to nasvetujem v imenu upravnega odseka:

„1.) Načrtanemu zakonu v prilogi 67. se pritruje.

Dem Gesetzentwurfe in der Beilage 67 wird die Zustimmung ertheilt

2.) Deželnemu odboru se naroča, temu zakonu pridobiti Najvišje potrjenje.

Der Landesauschuss wird beauftragt, diesem Gesetzentwurfe die Allerhöchste Sanction zu erwirken

Prosim, da se prestopi v nadrobno razpravo.

Omenim še, da je upravni odsek popravil še nekatere tiskovne pomote v načrtu zakona, katerega bom v nadrobni razpravi takoj prečital v popravljnem besedilu.

Deželni glavar:

Otvarjam splošno razpravo. Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prestopimo v nadrobno razpravo.

Prosim gospoda poročevalca, da prečita § 1. načrta zakona.

Poročevalec dr. Tavčar:

(bere: — liest):

„§ 1.

V cestnem okraju Mokronoškem je napraviti med Št. Ruprtom in Rakovnikom po načrtu, katerega je dal izdelati okrajni cestni odbor za cestni skladovni okraj Mokronoški, novo okrajno cesto v dolgosti 980 m in s širjavo 5 m, katera se od okrajne ceste Št. Rupert-Mirna pri parcelah št. 77 in št. 86 katasterske občine Bistrica odcepi, in se med parcelama št. 259 in št. 289 združi z deželno cesto Radna-Mokronog-Velika Loka.

§ 1.

Nach Maßgabe des über Veranlassung des Bezirksstraßen-Ausschusses für den Straßen-Concurrenzbezirk Massenfuß verfaßten Projectes ist im Straßenbezirke Massenfuß zwischen St. Ruprecht und Kroisenbach eine uene Bezirksstraße in der Länge von 980 m und 5 m Kronenbreite herzustellen, welche von der St. Ruprecht-Neudegger Bezirksstraße bei den Parcelen Nr. 77 und Nr. 86 der Catastralgemeinde Bistrica abzweigt und sich bei den Parcelen Nr. 259 und Nr. 289 mit der Radna-Massenfuß-Großacker Landesstraße vereinigt.“

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

„§ 2.

Mojemu ministru za notranje reči je naročeno, izvršiti ta zakon.

§ 2.

Mit dem Vollzuge dieses Gesetzes wird Mein Minister des Innern beauftragt.“

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

„Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem na podstavi § 22. deželnega zakona z dné 28. julija 1889. l., dež. zak. št. 17, tako:

Ueber Antrag des Landtages Meines Herzogthumes Krain finde Ich auf Grund des § 22 des Landesgesetzes vom 28. Juli 1889, L. G. B. Nr. 17, anzuordnen, wie folgt“.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

„Z a k o n

z dné

veljaven za vojvodino Kranjsko,

o napravi nove, 980 m dolge okrajne ceste med St. Rupertom in Rakovnikom v cestnem okraju Mokronoškem.

G e j e k

vom

wirksam für das Herzogthum Krain,

betreffend die Herstellung einer neuen, 980 m langen Bezirksstraße zwischen St. Ruprecht und Kroifenbach im Straßenbezirke Massenfuß.“

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Predlagam tretje branje.

Deželni glavar:

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo načrtu zakona v celoti, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Zakonski načrt je v celoti odobren, in s tem je sprejet prvi predlog upravnega odseka.

Prosim gospode, ki pritrjujejo drugemu predlogu upravnega odseka, da izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto, in s tem je rešena ta točka dnevnega reda.

Daljna točka je:

17. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnjah županstva v Trziču, več obrtnikov sodnega okraja Tržiškega in županstva v Radovljici za pospeševanje zgradbe železnice v Trzič.

17. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petitionen des Gemeindeamtes in Neumarkt, mehrerer Industriellen des Gerichtsbezirkes Neumarkt und des Gemeindeamtes in Radmannsdorf um Förderung des Baues der Neumarkterbahn.

Poslanec Lenarčič:

Visoka zbornica!

Poročati mi je o dveh prošnjah, ki se približno enako glasita in sicer o prošnji Tržiškega trga in o prošnji industrijalcev Tržiškega okraja, dalje pa tudi še o prošnji Radovljiške mestne občine.

Vse te prošnje gredo na to, da se visoki deželni zbor zopet enkrat izreče za zgradbo druge železnične zveze s Trstom in da bi se pri tej drugi zvezi zlasti oziralo na Trzič kot kraj, ki je za našo domačo industrijo eminentne važnosti.

Usojal bi si prebrati petit samo ene teh prošenj:

„Der hohe Landtag wolle:

a) auch in der diesjährigen Session beschließen, daß er die Nothwendigkeit der Erbauung einer Bahn nach Neumarkt vollends anerkenne und die ehemögliche Ausführung derselben umso nothwendiger erachte, als der Bestand der Industrie in Neumarkt ohne eine Bahnverbindung sehr gefährdet erscheint, und

b) seiner Ansicht dahin Ausdruck geben, daß, falls bei der definitiven Wahl der Trage der zweiten Bahnverbindung mit Triest der Linie durch die Wochein jener von Lač nach Divača aus dem Landtage bisher unbekanntem Gründen der Vorzug eingeräumt werden sollte, wenigstens die weitere Fortsetzung nach Norden über Neumarkt durch den Loibl nach Klagenfurt beibehalten werde, indem diese Linie der Karawankenbahn von allen Karawankenbahnprojecten die größte wirtschaftliche Bedeutung für das Land hat.“

Približno ravno tako se glasi druga prošnja, ki je došla od industrijalcev Tržiškega okraja.

Prošnja Radovljiške mestne občine pa naglašá, da bi bilo neobhodno potrebno, da bi se pri eventualni progí, ki bi držala čez Ljubelj na Trzič-Lesce v Bohinj tudi oziralo na Radovljiško občino, ter ji dovolilo postajo, ker je bila pri trasiranju Rudolfove železnice Radovljica prikrajšana s tem, da ni dobila tovernega kolodvora in da morajo voziti 2 km daleč tovorne v Lesce.

Ta železnična zadeva je bila že tolikokrat v visoki zbornici, da je vsem gospodom natančno znana. Opozarjam le na to, da se je o železnici Celovec-Loka in Divača začelo v tej zbornici razpravljati že leta 1872. Potem pa se je razpravljalo l. 1874., 1881., 1886., 1890., 1893., 1894. in tudi lanske leto in predlanskim. Skoraj vsako leto razpravljala se je ta zadeva na dolgo in široko in v prvem času imela je visoka zbornica v mislih samo eno progo Loka-Razdrto-Divača, dočim je kasneje prišel na dan projekt druge proge, Bohinjske namreč, kjer se je navajalo raznih razlogov, ki govore zato, da bi vlada morda bolj vneta za Bohinjsko, kakor pa za Škofjeloško-Divaško progo.

Stanje vse te zadeve je danes stopilo nekako eno stopinjo naprej, ker je med časom, ko smo zadnjič o stvari obravnavali, se premenilo železniško ministerstvo. Prejšnji železniški minister, ki je bil posebno vnet za Bohinjsko železnico, je odstopil in na njegovo mesto je prišel drug gospod, o katerem

pa še ne vemo, kako stališče bo zavzemal v tem železničnem vprašanju.

Dalje imamo tudi še zabeležiti, da so se vršila posvetovanja in sklepanja lanskega leta v Pragi, katerih so se vdeležili razni delegatje prizadetih dežel gledé druge zveze severnih krajev države s Trstom. To sklepanje se je vršilo 22. marca l. 1897. Pri tej priliki so vsi delegatje bili skoraj popolnoma jedini. Prva točka predloženih predlogov sprejela se je soglasno. Pri glasovanju o drugi in tretji točki pa se je le delegat dunajske trgovske zbornice zdrval glasovanja.

Sklepi pa so bili sledeči:

1. Die k. k. Regierung wird aufgefordert, bei ihren Maßnahmen für die Herstellung einer zweiten Bahnverbindung mit Triest darauf Bedacht zu nehmen, dass diese den Weg zwischen Böhmen und Triest wesentlich kürze;
2. und jene Projekte dermalen zurückzustellen, welche für den Export Böhmens über Triest ohne Belang wären, oder demselben nur durch neue Beage-Verträge mit Privatbahnen dienen könnten;
3. die k. k. Regierung wird aufgefordert, vor allem die Verbindung Klagenfurts über die Karawanken mit einem Punkte der Tarvis-Laubacher-Staatsbahnstrecke und von dort die weitere directe Verbindung sicher zu stellen."

Upravni odsek je bil tega mnenja, da je neobhodno potrebno, da se zopet to železnično vprašanje spravi pred visoko zbornico in ker je ravno ta prilika bila dana po vloženi treh prošnjah, izrekel se je upravni odsek v istem smislu kakor visoka zbornica že opetovano v svojih sklepih.

Če se ozira na to, da bi se najkrajša zveza morala izvršiti med severnimi deželami avstrijskimi in med Trstom, potem je očitno, da bi bila najkrajša proga, proga čez Celovec in od todi čez Karavanke in Loko-Razdrto in Divača.

Daljša proga in tudi dražja bi bila Bohinjska, ki bi deželi Kranjski tudi ne koristila toliko, kakor prvoimenovana, katera bi zavzemala nekoliko več sveta v naši kronovini.

Tista bojazen, ki se je zlasti poudarjala in tudi merodajnim faktorjem nekoliko skrbi dela, da bi se namreč po loško divaški železnici Reka utegnila na škodo Trsta povzdigniti, vidi se meni neopravičena in sicer zato, ker so prometne zadeve Reške popolnoma drugačne kakor Tržaške. In če bi se tudi gradila železnica, je po mojih mislih gotovo, da bi se trgovske, zlasti pa broderske razmere nikakor tako hitro ne premenile.

Že danes trpi trgovina na Reki izdatno vsled neugodnih broderskih razmer, in vže sedanje železniške zveze dovažajo Reki lahko mnogo več blaga, kakor ga more to pristanišče dalje izvoziti.

To so tudi že marsikateri trgovci v Reki uvideli in zarad tega predstavili svojo trgovino v Trst, kjer so pogoji mnogo ugodnejši, kakor v Reškem pristanišču.

Jaz mislim torej, da je to vprašanje tako, da ni treba nobene bojazni imeti, da bi se na škodo te državne polovice koristilo z loško-divaško železnico onostranski državni polovici.

Popolnoma se pa temu seveda ne more izogniti.

Če se pa dalje hočemo držati sklepa, ki so se storili v Pragi in v katerih je bilo rečeno, da naj se v prvi vrsti ozira na ono železnično zvezo, ki nima nič peažnih pogodb, ne preostaja drugega, kakor izreči se za železnico Loka-Razdrto-Divača, kajti le po tej progi je odstraniti to, da ne pridejo peažne pogodbe v poštev, med tem ko bi se po drugi črti, ki bi eventualno tudi koristila deželi Kranjski, peažni pogodbi ne mogle izogniti.

Ne bom visoke zbornice mučil z daljšim razkladanjem stvari, ker se je že dostikrat temeljito tukaj pretresovala.

Usojam si torej samo staviti sledeči predlog:

„Visoki deželni zbor skleni:

Visoka c. kr. vlada se pozivlja, pri svojih pripravah za izvršitev druge železniške zveze s Trstom se na to ozirati, da se zveza češkega kraljestva s Trstom zdatno skrajša, — ter se zapostavijo vsi oni projekti, kateri so za eksport Češke čez Trst brez pomena ali pa bi mogli temu prometu služiti le potom peažnih pogodb.

Visoka c. kr. vlada se torej pozivlja pred vsem osigurati črto Celovec, Tržič, Kranj, Loka, Divača — in le če bi to črto pod nikakimi pogoji ne bilo moči dognati, osigurati zvezo Celovec, Tržič, Radovljica in Bohinj.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

Gospod poslanec župnik Ažman ima besedo.

Poslanec Ažman:

Visoki zbor! Pri tem vprašanju imam pač lahko nalogo, ker mi je treba samo sklicevati se na to, kar sem lansko leto v 14. in 15. seji visokega zbora govoril, ko sem priporočal Bohinjsko železnico in pa pozneje tudi železnico iz Tržiča na kakšno postajo Gorenjske železnice.

Današnje prošnje Tržiške občine, tamošnjih industrijcev in pa prošnja občine Radovljiške toplo priporočam za slučaj, ako se bo namreč visoki vladi zdelo, da je Bohinjska proga boljša od nasvetovane proge Loka-Divača.

Za Gorenjsko stran mislim, da je zelo enako, ako se pripne bodoča Bohinjska železnica Rudolfovi železnici v Radovljici, Lescah ali v Žerovnici. Mislim, da bi bilo še najbolje ustrezno, ako se vzame za priklopljenje mesto Radovljiško, ki je res pri gradnji Gorenjske železnice bilo nekoliko prezirano in nima za tovorno blago nobene svoje postaje, ampak mora tovore voziti na postajo v Lescah. Sicer pa tega ne bom dalje razlagal, ampak priporočam kot zastopnik Gorenjskih občin, da bi se gradila Bohinjska železnica s to nameravano zvezo iz Tržiča v Radovljico.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

Gospod poslanec Zelen ima besedo.

Poslanec Zelen:

Visoki deželni zbor! Več kakor trideset let je že za gorami, odkar se bije moralični boj za neodvisno, kratko železnično zvezo iz Trsta čez kranjsko kronovino v severozapadne kronovine in kraljevino češko. Pravim tridesetletni boj kronovine kranjske, koroške, solnograške, šleziške, moravske, gornje avstrijske, del štajerske, istrske, kraljevine češke in neposrednega mesta Trsta ni izdal zaželjenega uspeha, za katerega je prosilo čez deset milijonov državljanov avstrijskih z nebrojnimi peticijami, resolucijami, deputacijami izišlimi iz občin, deželnih zborov in odborov, iz kupčijskih zbornic in drugih javnih korporacij, in sicer boj za obče priznано, državi in omenjenim kronovinam prepotrebno železnično progó Celovec - Loka - Divača.

V prvo je ti progí nasproti stala progá Predil; kadar je to predilsko progó vojno ministerstvo v pozabljivost pokopalo iz lahko umevnih razlogov, je nastopila Loški progí druga nagajajoča varijanta čez Ture-Sachsenburg - Beljak - Trbiž - Bohinj - Gorica - Trst. Tudi to varijanto je vojno ministerstvo dejalo v staro šaro, kajti obe ti dve varijanti predilska in turska bi bili služili interesom državi in državicam Hohenzollernov, ne pa interesom države in državljanov preslavnih Habsburžanov. In doživeli smo tretjo varijanto Celovec - Medvedjadolina - Bohinj - Gorica - Trst. Tudi ta progá nima namena služiti interesom avstrijskih državljanov, ampak interesom delničarjev južne železnice.

Dakle je samostojna, kratka in avstrijskih državljanov interesom ugajajoča železnična zveza s Trstom mogoča v pravem pomenu besede le po progí: Celovec - Karavanke - Tržič - Kranj - Loka - Razdrto - Divača - Hernelje - Kozina - Trst 206 km daljave, in sicer za novo črto 166 km s troški 32 milijonov. Druga nesamostojna, daljša, dosti dražja in tudi nevarna progá Celovec - Medvedjadolina - Bohinj - Gorica - Trst 212 km dolga, s troški 55 milijonov, porabila bi 55 km južne železnice na črti Gorica - Trst s péage-službo. Da se ne sme po obstoječih pogodbah mej državo in upravo južne železnice paralelnih progó poleg južne železnice graditi, je rekel častiti gospod poslanec z desne strani te visoke zbornice. Tukaj nastane vprašanje, kod bi se pa gradila nova progá iz Gorice v Trst? Tamo pač ni mogoče drugače kakor prav poleg in skoro tikoma južne železnice novo progó graditi. Delničarji južne železnice pripravljajo z vso njim na razpolago stoječo moralično in denarno silo tla za progó Bohinj - Gorica - Trst. Progó Loka - Razdrto - Divača pa z vso tisto silo zabranjujejo s špekulacijo, da Trst ne dobi svoje samostojne in kratke železnične zveze, kakor bi bila Celovec - Loka - Divača - Hernelje - Kozina - Trst, ampak

da se bo progá Celovec - Medvedjadolina - Bohinj - Gorica - Trst južne železnice s péage-službo posluževala.

Baš v tem grmu tiči zajec, da gospodje delničarji južne železnice imenovano progó tako čvrsto zagovarjajo, ker bi progá Celovec - Karavanke - Loka - Divača južni železnici občutljivo konkurencó provzročala in delničarjem dividende znatno zmanjšala, državi in državljanom na korist.

Progá Loka - Divača bi bila samostojna in kratka, do Trsta 140 km dolga. Bohinjska pa bi imela do Gorice, vzemimo od postaje Lesce dalje kakih 105 km, ter od Gorice v Trst 55 km, skupno okroglih 160, tedaj do Trsta 20 km več, kakor loška, dolgosti. Prevaguje tedaj Loka - Divača progó Bohinj - Gorica iz oziira samostojnosti in kratkosti.

Že te številke in okolnosti glasno govorijo proti bohinjski in za loško progó.

Baš tako glasno govorijo številke proti bohinjski in za loško progó, ako motrimo zgradbene troške ene ali druge teh progó, kajti začasno bi zadostovala progá Rudolfove železnice do Škofje Loke, in od tu do Divače, v dolgosti nekako 100 km. Ker na tej progí ni nikakih zgradbenih zadržkov, radi tega bi ne stala progá Loka - Divača čez 16 milijonov, kakor so inženirji našli, ona iz postaje Lesce čez Bohinj v Trst pa 37 milijonov torej 21 milijonov več kot prva.

Oglejmo si dakle svet, po katerem bi ena ali druga omenjenih progó tekla, iz narodnogospodarskega, trgovinskega in stratežičnega stališča, pustimo obe progí, kolikor bi šla ena čez Medvedjodolino, in druga čez Karavanke na strani, govorimo le o progah Loka - Razdrto - Divača in Lesce - Bohinj - Gorica. Svet, koder ima teči progá Loka - Razdrto - Divača, je vsestransko kaj pripraven za zgradbo železnice. Po celi tej progí je svet tak, da se ne more o nikakih najmanjših zadržkih govoriti, in ako poštevamo še okoliščino, da se nahajajo po celi daljavi te proge poleg taiste in daleč na levo in desno goste naselbine z mnogimi mičnimi in romantičnimi dolmi, vasmí, trgi, mesti, katere vse se z obširno gozdo-, živino- in ovčerejo, sadjerejo, sploh s kmetijstvom, z obrtnijo in trgovino raznih strok pečajo, v poštev pride tudi erarični rudnik v Idriji, potem obširna lesna trgovina kneza Windischgrätza v Hrušici, Bukovju in Predjamo; tudi led v podnanoskih vodah, kojega v Trstu nikoli preveč ni; pivovarna v Senožečah, ki producira na leto 15.000 hl pive; c. kr. uradi v Idriji in v Senožečah; mesečni sejmi v Divači in Sežani, in, gospóda moja, vsa progá Loka - Divača bi bila ob nedeljah in praznikih v lepíh dnevih od tržaških letovičarjev preplavljena, in, gospóda moja, taki ljudje, kakor so letovičarji, dajo mnogo denarja železnici in prebivalcem, poleg taiste in v bližini stanujočim zaslužiti. Progá Loka - Divača je pa še posebno umeštna za zvezo železnice iz Gorice v Vipavsko dolino in dalje do proge Loka - Divača. Misliti si ni moči bolj pripravnega in prikladnega sveta za zgradbo železnice, kakor je progá Loka - Divača.

Šla bi namreč nadaljevalna progá iz Ustja ali Ajdovščine naprej po Vipavski dolini do mej vasi

Manče in Podraga. Od tu dalje skozi kratki tunel ali presek v Gorenjo Branico, kjer se bo letos postavil častni spomenik slavnemu slovenskemu vojniku baronu Čehovinu. Odtod dalje na levem bregu potoka „Raša“ v dolini „Raša“ do pod vas Griže, potem naprej na desnem bregu tega potoka do Dolenjevasi in še dalje kak kilometer, kjer bi se pod Senožčami, to je mej Senožčami in Divačo, združila s progo Loka-Razdrto-Divača.

Ker je proga Gorica-Vipava do Ustja ali Ajdovščine 27 km daljave že sankcionovana, ostaja le še vprašanje nadaljevalne proge Ustja-Branica-Senožče kakih 20 km daljave. V tej daljavi je lega sveta kakor nalašč in material povsod na mestu za gradnjo železnice, tam ni nikoli burje ne snega, in tekla bi proga vedno na solnčni strani s povoljnim normalnim padom. Zgradba te proge bila bi prav v ceno, brez mostov ali tunelov razen pri Branici, in ne bi stala čez normalni znesek 100.000 gl. na kilometer.

Ta proga bi vezala ne le obe Vipavski dolini kranjsko in goriško, ampak tudi velike občine, kojih prebivalci so nujno železnice potrebni, ker pridelujejo mnogo vina, sadja in zelenjadi za svetovno trgovino. Tikom te vipavske proge na levo in na desno nahaja se mnogo obljudenih in romantičnih krajev in vasi z raznovrstno obrtnijo. To so istinite ter privabljive okolnosti, koje preglasno za gradnjo proge Loka-Razdrto-Senožče-Divača in Senožče-Branica-Ajdovščina-Gorica govorijo. Vsled teh prog bi imela Ljubljana znamenito prihodnost, s progo Ljubljana-Vrhnika-Godovič-Razdrto-Senožče-Ajdovščina-Gorica 150 km od ene, od druge strani pa Ljubljana-Razdrto-Divača-Herpelje-Kozina-Trst 140 km, ki ima sedaj po južni progi v Trst 147 km, v Gorico pa 168 km daljave. Zraven vseh že označenih okolnosti pridejo nedvombeno tudi strateški oziri v poštev, in sicer bi prišla vojna luga Pulj po progi Divača-Senožče-Ajdovščina-Gorica za kakih 20 km ne-le bližje k Gorici, ampak tekla bi ta Vipavska proga po skritem svetu, in bi iz jadranskega morja se izkrcani sovražnik čez Kras z veliko težavo do te železnice prišel, ker bi za kakih 30 km po zgolj kraških pečinah od morja oddaljena bila. Zraven vsega ugodnega je pri divaški postaji kakih 50 ha obširna, tako imenovana „Gradiška ravan“ za vštorjenje vojaških krdel ob času vojske, kar se sicer v bližini Trsta, to je na Krasu, nikdar ne nahaja. Okrožena je ta ravan proti zapadu, severu in severo-vzhodu, od južne železnice na južni strani pa teče kak kilometer oddaljena voda „Reka“ pod zemljo. To vojaško šotorišče pri Divači, 1 km od postaje oddaljeno, bi bilo na izviru osmih železničnih prog, in sicer: 1. Divača-St. Peter-Ljubljana, 2. Divača-St. Peter-Reka, 3. Divača-Kozina-Herpelje-Trst kolodvor-St. Andrej, 4. Divača-Kozina-Herpelje-Pulj s postransko črto Kanfanar-Rovinj in Kanfanar-Poreč-Koper-Trst, 5. Divača-Nabrežina-Trst južni kolodvor, 6. Divača-Nabrežina-Gorica, 7. Divača-Senožče-Ajdovščina-Gorica in 8. Divača-Senožče-Razdrto-Loka-Celovec. Oglejmo si nadalje progo Lesce-Bohinj-Gorica! Že sama beseda Bohinj člo-

veka s strahom navzame (Smeh. — Gefächter Poslanec Ažman: — Abgeordneter Ažman: „Nasprotno!“), da je tam od divnega Bohinja naprej pod sivim Triglavom nekaki konec sveta. Baš tako odljudna je beseda Medvedjadolina, koder bi tudi tekla bohinjska proga proti Celovcu.

Od Bohinja naprej proti Gorici, koder je bohinjska proga trasovana, je kakih šest ur hoda ali daljave na vse strani prava pravcata Sahara (Smeh in klici: — Gefächter und Ruße: „Ho!“) brez vasi, tedaj i brez ljudi; tam so neizmerno visoke strmine in pečine, visoke gore in čeri brez ljudi, globoki prepadi, da ni človeku mogoče naprej priti. Inženirji, ki so bohinjsko progo trasovali, so se morali po vrveh doli v neizmerne prepade spuščati. V zimskem času se nahajajo tam vedno neizrečeni snežni plazi, kateri prepade in veliko metrov globočine zasiljejo; kar bi se i železničnim vlakom često dogodilo, da bi jih snežni plazi popolnoma zasuli. Rešitve tam ni mogoče, ker 6 ur na vse strani daleč nobene vasi ni, pasažirji morali bi brez hrane od mraza in gladu umreti, ako ne že prej, vsled primanjkanja zraka, v vagonih zadržati. (Smeh. — Gefächter.)

Na progi Loka-Divača pa je vsaka nevarnost izključena. (Poslanec Hribar: — Abgeordneter Hribar: „Kaj pa burja?“) Zlorečni človek, ki je dal prvo spodbudo za to prenevarno in za državo avstrijsko nezmislno železnico! Kaj marajo tisti gospodje za vese nesreče, da le železnica v obližju njihovih posestev teče in da delničarji južne železnice na dividendah škode ne trpé. Da je ves svet od Bohinja naprej do Loške doline jako težaven in neugoden za grajenje železnice, pričuje tudi to, ker proračun proge Lesce-Gorica-Trst 37 milijonov, proge Loka-Divača pa le 16 milijonov stroškov kaže; pri tej progi je dobrih 5 milijonov stroškov pretiranih, in to zato, da se njen trošek kolikor moči drago pokaže proti bohinjski progi (Smeh. — Gefächter.) Ako tedaj vse troške Loka-Divača in Divača-Herpelje-Kozina-Trst skupaj vpoštevamo, znašajo komaj 16 milijonov, tedaj skupaj 21 milijonov manj, kakor bohinjska proga; to je znamenit znesek kateri se s progo Loka-Divača prihrani državni blagajni. (Poslanec Hribar. — Abgeordneter Hribar: „Če je to tako natančno?“)

Kako pa stojimo v stratežnem obziru s to prestrašno bohinjsko progo: Julijske planine, h katerim pripadajo i bohinjske gore, so iz starodavnih časov zadržavale prehod bojnih čet od italijanske strani proti sedanjim avstrijskim deželam, tako, da so se morale iste posluževati prehodov čez Gorico, vipavsko dolino na Hrušico in čez Kras na Senožče in Razdrto. Rimski cesar Teodozjus — prosim, navesti hočem tudi nekaj iz zgodovine (Ironična pohvala. — Ironischer Beifall.) — je leta 394 . . .

Deželni glavar:

Prosil bi gospoda govornika, da za danes rimsko zgodovino na kraji pusti, ker imamo rešiti še veliko važnih stvari.

Poslanec Zelen

(nadaljuje. — fortfahrend):

Bom kmalu končal. — Torej rimski cesar Teodozios je leta 394. njemu z nebrojnimi četami nasproti prišlega puntarja Eugeniusa mej Hrušico in Ajdovščino s četami vred vničil, kar še danes svedoči kamenit spomenik ob cesti pri Hrušici s klasičnim napisom: „bono rei nato“; tudi podrtine velikanskega zidovja, kjer se je bil Teodozios na Hrušici vtaboril, to spričujejo. Leta 1511 je avstrijski vojskovodja in posestnik grajščine v Senožečah Krištof Frankopan Benečane pod vodstvom nekega Antona Savorgnana v krvavi bojni bitki pri Senožečah nazaj proti Benetkam potisnil. Tudi Napoleon I. je svoje glavne čete po imenovanih prehodih naprej v Avstrijo rinil. Na trdnjavi z zemeljskimi nasipi, na homcu „Goli vrh“ mej Senožečami in Razdrtem, so Avstrijci Francoze leta 1809. pet dni v napredku zadržavali. Bohinjske gore so tedaj velele in še velijo vojnim, od italjanske strani proti Avstriji prodirajočim četam svoj osodepolni „Stoj!“

S progo železnice Bohinj-Gorica bi se pa bojnim četam v pravem pomenu besede od iste strani vrata na stežaj v Avstrijo, ki so itak nekoliko s pontebsko železnico odprte, odprla. (Smeh. — Gelächter.) Da tega strategiki avstrijski ne vidijo in ne upoštevajo, se je čudom čuditi. (Ponovljen smeh. — Erneuerter Gelächter.) Kaj ugoden položaj bi imele sovražne bojne ladije, da bi iz jadranskega morja železnične vlake mej Gorico in Trstom, kakih 40 km daljave povoljno vničevale oziroma vsako vožnjo po tej progi onemogočile. Slednjič bi ne bila proga Bohinj-Gorica-Trst samostojna, ampak od južne železnice odvisna, ker bi se iz Gorice v Trst v daljavi 55 km po taisti s péage-službo vozilo. To kaj dobro diši delničarjem južne železnice, ker bi jim sicer samostojna in popolno neodvisna kratka proga Celovec-Loka-Divača občutljivo konkurenco delala na korist državi in državljanom.

Vsak razumen in pošten železnični tehnik se mora temu tehničnemu nezmislu, tej mešanici, kakor je proga Bohinj-Gorica čuditi, kakor se je i ves razumni svet progi južne železnice iz Ljubljane v Trst, čez vse barje s strašanskim ovinkom, potem po nebrojnih drugih nepotrebnih ovinkih in šest dragih tunelih pri Gornjih Ležečah čudil, in se še čudi temu nezmislu; in ljudstvo si ne dá vzeti prepričanja, da so inženirji ondot to železnico trasovali, kjer se je več milijonov potrosilo; zakaj da se je tako godilo, ni potreba komentara. Ta južna železnica iz Ljubljane v Trst bi bila veliko milijonov manj državo stala ter kakih 30 km bila krajša ter bi vozila po obljudenih, poljedelskih, obrtnijskih kakor romantičnih pokrajinah, ko pa vozi sedaj večjidel po takih kotih in krajih, koder so pred njo le volkovi in medvedje gospodarili ala Medvedjadolina-Bohinj. (Glasen smeh. — Schallendes Gelächter.)

Tudi še z zgradbo proge Bohinj-Gorica je isti namen, namreč milijone proč metati. Res bi se moral ves svet čuditi Avstrijski državi, ko bi se ta teh-

nični avstrijskemu, obrtnijskemu, trgovinskemu in sploh narodnogospodarskemu napredku v obraz bijoči nezmisel, kakor je nameravana proga Bohinj-Gorica, koncem razsvitljenega devetnajstega stoletja v Avstriji gradil. Ali hoče država res zopet milijone proč metati, koje državljani v potu svojega obraza skupaj znesó, in koji bi se zopet tam kopičili, odkjer se vedno državljanov živila in druge potrebnosti dražijo, kajti gospóda moja! tisti, ki železnico z rokami gradijo, ne dobijo družega za plačilo, ko nekaj vsakdanje polente in še to v picljej množini, večina milijonov gre v kapitalistična žrela.

A gospóda moja! ni še za obupati, bodimo si v svesti, da se bo še toliko patrijotičnih državnih poslancev našlo, kateri bodo znali ta za Avstrijo osodepolni „švindel“, kakor je proga Bohinj-Gorica (Smeh. — Gelächter. — Poslanec Hribar: — Abgeordneter Hribar: „To se pa ne sme reči!“) še pravčasno preprečiti.

Deželni glavar

Prosim gospoda poslanca, da ne rabi takih izrazov kakor „švindel“ za projekt, za katerega se je tudi že deželni zbor kranjski pogojno izrekel, — namreč če bi ne bilo mogoče doseči gradbe železnice Loka-Divače.

Poslanec Zelen

(nadaljuje. — fortfahrend):

Vsaj nismo v cerkvi. (Smeh. — Gelächter.) — Častiti gospodje poslaniški tovariši, mi vsi smo v tej visokej zbornici kot pooblaščenci kranjskega prebivalstva, katero je z dušo in telom vdano za blagor svoje širje domovine Avstrije, moramo tedaj v tem za državo najvitalnejšem vprašanju vestno za koristi naše širje kakor tudi ožje domovine skrbeti, pa ako glasujemo proti resoluciji za progo Loka-Divača, nasprotujemo ne-le samo svoji deželi kranjski in države koristim, nego v prvi vrsti našemu zanemarjenemu morskemu emporiju Trstu, naši lepi Gorenjski in Notranjski kakor i naši deželni metropoli beli Ljubljani. Da bi pa uprava južne železnice progi Celovec-Loka-Divača ugovarjala, kakor se je častiti gospod z desne strani te visoke zbornice izrazil, nima ta uprava več tiste moči, ker so tozadevni pogoji in privilegiji mej državo in upravo južne železnice že leta 1896 iz svoje zakonite veljave stopili. In vzemimo, da so še v svoji veljavi, kod bi pa potem bohinjska proga iz Gorice v Trst grajena bila; tam pač ni mogoče drugače, kakor ne-le paralelno nego prav poleg južne železnice drugo progo graditi.

Častiti gospod izumitelj proge Bohinj-Gorica, je tudi povdarjal, da bi bila proga Loka-Divača le na korist Reki ne pa Trstu, in da, ako se proga Bohinj-Gorica ne bo gradila, da se tudi nobena druga v povzdigo našega pomorskega tržišča ne bo gradila, ter da smo na razpotju, da ne dobimo nobene železnice. Vse to so prazna strašila, ako ne presije, ki merijo le na to, da ne dobi južna železnica konkurenčne proge in da ostanejo dividende delnic južne

železnice ne-le v dosedanji velikosti, nego da se po progi Bohinj-Gorica-Trst s péage-službo 55 *km* daljave povikšajo. Nasproti bi pa Trst trgovinsko konkurenco Reke po progi Celovec-Loka-Divača premagoval, ker bi bila iz Prage v Trst daljava državne železnice za 85 *km* skrajšana, in gospôda moja! baš zlata Praga je najznamenitejše in največje trgovinsko mesto v Avstriji razun Dunaja. Čudom se je bilo čuditi, da so v preteklem zasedanju tega visokega deželnega zbora nekateri gospodje deželni poslanci proti resoluciji za progo Loka-Divača glasovali, ker bi vendar morali pomisliti, da tudi davkoplačevalci Gorenjske in Notranjske tistih 7,000.000 gld. za Kranjsko osedepolno garancijo za dolenjsko železnico s svojimi od davkov zažuljenimi ramami podpirajo, ki želijo sebi in državi na korist železnično progo Celovec-Loka-Divača imeti. Nadalje bi morali pomisliti, da mestu Ljubljana kakor tudi dolenjski železnici bi ne bila proga Celovec-Loka-Divača v nikako škodo, temveč v korist, osobito pa tistikrat, kadar bo dolenjska železnica do Karlovca podaljšana, takrat se gotovo tudi zaželjena preselitev upravnega in prometnega ravnateljstva državnih železnic iz Beljaka v Ljubljano izvrši. (Poslanec Hribar: — „Unger-ordneter Hribar: „Tega pa res nisem vedel dosedaj!“) Pomisliti bi morali tudi, da proga Celovec-Tržič-Kranj-Loka te kraje trgovinsko in obrtnijsko vzdigne, bohinjska proga pa oškoduje. Poštevati bi morali tudi to, da deželni prispevek 75.000 gld. za lokalno železnico Tržič-Žerovnica odpade, in da ž njim odpadejo tudi nadaljni prispevki za troške zgradbe in za prometna sredstva vsled deželnozbornskih sklepov od 11. julija 1896 in 5. marca 1897. Slednjič bi mi morali upoštevati tudi to, da ne bo potem južna železnica, ko bi proga Celovec-Loka-Divača prometu bila odprta, s svojim osebnimi kakor i tovrnimi tarifi tako predrzna, da osobito slovenske pokrajine s taistimi hudo pritiska. Na primer nekoliko dokazov:

Vzemimo vozne cene poštnega vlaka III. razreda za osebo.

Iz Divače v Pulj je 138 *km* in se plača 1 gl. 67 kr.; iz Divače v Ljubljano je 101 *km*, tedaj 37 *km* bližje kot pa v Pulj in se je plačalo do sedaj 2 gl. 50 kr., sedaj pa 1 gl. 95 kr.

Iz Divače v Trst po državni železnici je 40 *km* in se plača 52 kr., iz Divače v Trst po južni železnici je 43 *km* in se je plačalo do novega leta 1 gl. 10 kr., sedaj se plača pa 90 kr. od osebe.

Kako je pa iz Ljubljane na Dunaj? Po južni železnici za 445 *km* se je plačalo do novega leta 10 gl. 50 kr., sedaj se plača pa 8 gl. 8 kr. od osebe. Iz Ljubljane na Dunaj po državnih progih via Beljak-Amstetten je 612 *km*, tedaj 167 *km* več kakor po južni železnici in se plača 6 gl. 90 kr., dosedaj 3 gl. 60 kr. in sedaj pa 1 gl. 18 kr. manj od osebe kakor po južni.

Vzemimo na primer tovrne vlake:

Iz Ljubljane v Trst po južni železnici je 147 *km* in se plača od vagona lesa 35 gl., iz Ljubljane via St. Peter v Reko je 174 *km* daljave, tedaj 27 *km*

dalje nego iz Ljubljane v Trst, in se tudi 35 gl. od vagona lesa, kakor v Reko, plača.

Iz Ljubljane v Divačo je 101 *km*, tedaj 73 *km* bližje kot pa v Reko, in se mora plačati od vagona lesa 32 gl., tedaj samo 3 gl. manj kot pa v Reko, akoravno je v Divačo 73 *km* bližje kot pa v Reko. Da je po novem letu letos južna železnica osobne tarife III. razreda nekoliko ponižala, je res, a je tudi istina, da je cena vožnje od prtljage čez 25 *kg* teže potrojila in cene I. in II. razreda povišala tako, da bo s tem poviškom ponižek v III. razredu več kot poravnala.

To so, visoki deželni zbor, mej južno in državno železnico drastične razlike mej tarifnimi nastavki, in južna železnica bo tem potom državljane in državo vsestransko gospodarsko in denarno oskubila. Pred par leti sem vprašal prilično nekega višjega uradnika južne železniške uprave, kako da misli on o tem, ako bo in kedaj da bo proga Celovec-Loka-Divača grajena; on je jednostavno odgovoril „nikoli!“ Jaz sem nato rekel: je res pereče to vprašanje, osobito pa za upravo južne železnice, ker bi proga Celovec-Loka-Divača-Herpelje-Kozina-Trst progi južne železnice občutljivo konkurenco prouzročala, zato pa z vso svojo močjo tej progi nasprotuje. On je odgovoril: „in bo vedno nasprotovala in jo tudi zadržala, kajti kdor ima kapital, ima ves svet pod svojo oblastjo“. To so prepomenljive besede, komu da bi proga Celovec-Loka-Divača na poti bila, in od kje izhaja odpor proti zaželjeni progi Celovec-Loka-Divača.

Visoki deželni zbor! Vsi dokazi in okoliščine, katere sem povedal, slonijo na čisti istini, se iz pravega poštnega avstrijskega patrijotičnega stališča ne dajo na nobeno stran ovreči, in preglasno, jasno in nujno proti gradnji proge Bohinj-Gorica in za progo Loka-Divača govorijo. In poštujemo končno isto, da bi proga Lesce-Bohinj-Gorica le kakih 20 *km*, proga Loka-Divača z vipavsko progo skupaj 120 *km* po tleh dežele Kranjske vozila, pospešujoča v eminentnem zmislu besede: obrtnijo, trgovino in sploh narodno gospodarstvo naše kronovine in da dobi s progo Loka-Razdrto-Divača naše glavno pomorsko tržišče Trst zlato prihodnost, nasproti pa bi bila temu pomorskemu tržišču skozi progo Bohinj Gorica baš pred vratmi ta zlata prihodnost pokopana, ker bi bil Trst od južne železnice in od njenega kolodvora v Trstu slej ko prej odvisen.

Nasproti bi pa služil progi Celovec-Loka-Divača-Trst morski zaliv Milje — „Muggia“, — kjer se kolodvor državne železnice nahaja, vsestransko povoljno. V tem zalivu je glavno trgovinsko in industrijsko središče. Tam je dvajset raznovrstnih obširnih tovarn, na primer: parni mlin Economo, Lloyd-Arsenal, Linoleum-fabrika, Navale Adriatico, mestna plinarna, fabrika asfalta, mestna klavnica, mineralnega olja čistilnica, elektro-tehno-mehanična delavnica, Stabilimento tecnico triestino, fabrika za ruženje riža, verona-fabrika, fabrika vegetabilčnih oljev, fabrika esenc in olja; potem so še v delu: livarna za jeklo

in plavži za železo; vse te fabrike so v neposrednem obližju državnega kolodvora St. Andrej. Tudi ladijetesalnice v Miljah („Muggia“) in sv. Rok (St. Rocco) se nahajajo v neposrednji bližini tega državnega kolodvora. Tudi bo že sankcionovana železnična proga Trst-Koper-Poreč-Kanfanar temu državnemu kolodvoru priklopljena. Gospôda moja! to vse so momenti, koji preglasno in odločno za progo Celovec-Loka-Divača govorijo. Potem govori tudi oni moment za to progo, da bo uprava južne železnice vsled konkurence od strani proge Loka-Divača bolj človeška postala pri diktovanju odškodovalne svote itd. Prava nesreča bi bila ne-le za Trst nego za skupno državo našo, ako bi se proga Bohinj-Gorica-Trst res gradila. Kako bi moglo vendar ministerstvo tako predrzno biti (Glaseñ smeh. — Schallendes Gelächter.), da bi glas brezštevlnih resolucij — peticij in deputacij, izšlih na državni zbor, na ministerstvo in na najvišje mesto od 10 milijonov prebivalcev za progo Celovec-Loka-Divača prezrlo in pa glas komaj pol milijona prebivalcev za progo Bohinj-Gorica uslišalo! Taka igra bi ne bila samo predrzna nego skrajno nevarna. (Smeh. — Gelächter.) Velečastita gospôda, jaz si po vsem nikakor ne morem misliti, da bo ta vselej patrijotični visoki deželni zbor kranjski drugače, nego za resolucijo proge Celovec-Tržič-Kranj-Loka-Razdrto-Divača glasoval. (Smeh. — Gelächter.)

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

Gospod poslanec dr. Schaffer ima besedo.

Abgeordneter Dr. Schaffer:

Mit Rücksicht auf den Umstand, daß die Zeit des Landtages bereits außerordentlich kostbar geworden ist, werde ich mich im Gegensatz zu dem Herrn Vorredner nur auf ein paar ganz kurze Bemerkungen beschränken.

Es wäre freilich in einer Beziehung nicht gerade undankbar, mit dem Herrn Vorredner zu polemisiren, aber in anderer kann ich mich dessen auch enthalten, weil die Daten, die er vorbrachte, Jeder, der mit dieser Angelegenheit sich beschäftigt, insbesondere aber die Broschüren des Ingenieurs Combi in Triest gelesen hat. (Poslanec Zelen: — Abgeordneter Zelen: „Ne inženêr! občinski svètnik!“) So! Er ist Gemeinderath? Das bleibt sich übrigens gleich — weil, sage ich, jeder diese Daten von dorthier bereits kennt. Wie in allen solchen einseitigen Darstellungen, ist auch hier Falsches mit Wahrem gemengt; einzelne Berechnungen sind richtig, andere sind aber unrichtig und lassen sich leicht widerlegen.

Der geehrte Herr Vorredner ist freilich noch zu viel weitergehenden Conclusionen gekommen, als Herr Combi, denn ihm ist es gelungen, unsere leider etwas rauhen Darstgegenden als liebliche Paradiese hinzustellen (Veselost. — Heiterkeit.) und die Wocheimer Thäler als rauhe, unwirtliche Wüsteneien. Zu solchen Uebertreibungen kommt man eben, wenn man eine Angelegenheit, die rein wirtschaftlicher Natur ist und mit vollster Objectivität behandelt

werden soll, von vollständig einseitigem Standpunkte auffaßt.

Ich kann übrigens in diese Dinge heute nicht näher eingehen, wo das hohe Haus schon unmittelbar vor dem Schluße der Session steht; sie sind zudem in diesem Landtage nach allen den Richtungen, welche der Herr Vorredner angeregt hat, wiederholt besprochen worden. Jede der möglichen Linien wurde von der einen Seite vertheidigt und von der andern bekämpft, so daß alle einschlägigen Fragen als hinlänglich erörtert angesehen werden können.

Ich gehe also unmittelbar zu der vom Verwaltungsausschusse beantragten Resolution über und will nur noch einige Sätze darüber sagen.

Diese Resolution entspricht nicht ganz dem Standpunkte, den ich in der in Verhandlung stehenden Frage einnehme, ich erlaube mir aber trotzdem deren Annahme zu empfehlen u. zw. aus zwei Gründen: Erstens, weil einer Eisenbahnverbindung für Neumarkt in dieser Resolution in gebührender Weise gedacht ist und wir in dieser Richtung der Verpflichtung nachkommen, uns wieder auszusprechen für die Eisenbahnverbindung eines Ortes, der in ganz Krain außer Laibach am nothwendigsten eine solche braucht und bis heute dieselbe nicht erreicht hat. Der zweite Grund, weshalb ich, trotz einiger Bedenken, diese Resolution empfehle, ist der, weil ich hoffe: es werde auf diese Art ein einstimmiger Beschluß des Landtages zustande kommen und ich aus Gründen, die schon wiederholt besprochen wurden, vor allem Wert darauf lege, daß der Beschluß ein hellig erfolgt.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik ima besedo.

Poslanec ces svetnik Murnik:

Visoki zbor! Jaz jako toplo podpiram nasvet upravega odseka, posebno z ozirom na to, ker se strinja s sklepi, ki so bili storjeni v Pragi dné 22. marca 1897., pri katerem shodu so bile zastopane vse one dežele, ki se interesujejo za novo zvezo iz severnih čeških krajev skozi Gorenjo Avstrijo, Koroško in Kranjsko v Trst, z eno besedo, za drugo samostojno zvezo Češke, ali sploh severnih krajev naše države z jedinim pristaniščem našim, Trstom.

Kdor pa je slišal nasvet, katerega je prečital gospod poročevalec v imenu upravnega odseka, ta bi si pač nikakor ne bil mogel misliti z ozirom na vse tisto, kar se je že toliko in tolikokrat sklenilo v tej visoki zbornici, da bi kdo sploh mogel priti s takim gorostasnim govorom, kakor se nam je danes prebral od gospoda poslanca Zelena. (Živahna veselost. — Lebhašte Heiterkeit.) Mi smo v tem vprašanju bili vedno vsi jedini, jedini brez ozira na stranko že takrat ko so bili Slovenci še v enem klubu in v drugem pa veleposestniki. Gospôda moja! Jaz vas spominjam, da so prvi predlogi v tej stvari šli na to, da se napravi zveza iz severa v Trst čez Gorico in takrat

smo vsi govorili za tisto črto. Pozneje je prišel na dan projekt zveze iz Celovca čez Loko v Divačo in Trst, to pa šele potem, ko se je bila zvezala Divača s Trstom in gradila gorenjska železnica. To je bilo leta 1869. ali 1870. Deželni zbor kranjski je pa vedno veliko vrednost polagal na to, da naj se vsi gospodje poslanci zjedinijo za eno in tisto progo in to posebno z ozirom na to, ker smo vsi preverjeni, da niti drugi deželni zbori niti deželni zbor kranjski ne bodo gradili te železnice, ki ni lokalnega, ampak državnega pomena, temveč gradila jo bo država. Zaradi tega pa moramo tudi vedno pri tem načelu ostati, če nočemo, da stvari sami škodujemo. Častiti gospodje, jaz vas spominjam na one obravnave, ki so se vršile v deželnem zboru Kranjskem, ko je šlo za zvezo Ljubljana-Novomesto-Karlovec. Takrat so tudi nekateri tedanji častiti gospodje kolegi mislili, da so veliko bolj pametni, kakor pa drugi, in so rekli, mi smo pa za progo skozi Krško dolino in potegovali, so se zanjo, kakor danes gospod poslanec Zelen za Škofjeloško-Divaško progo. Povedal nam je o dotičnih krajih marsikaj, kar mi je bilo popolnoma novo. Ne trdim sicer, da so mi vsi kraji tako dobro znani, kakor gospodu poslancu Zelenu, ki je v Senožečah doma, povdarjam pa, da so mi tudi dobro znani, da sem bil večkrat poročevalec o tej stvari in sem jako mnogo pisal za železnico Loka-Divača, vsled česar se mi od nikogar ne more očitati, da bi ne bil prijatelj tej progi. Vendar pa moram misliti na Dolenjsko železnico. Koliko časa smo to malo železnico delali, da se nam je končno l. 1881. ali 1882. reklo: Mi vam dovolimo železnico do Novega Mesta. Takrat smo previdni postali in rekli, le sprejmemo to, da vsaj nekaj dobimo. Prej se je pa tako daleč prišlo, da so se le z veliko težavo nekateri poslanci podali, da niso govorili v zbornici. Podali so se pa le zato, ker so sprevideli, ako se preveč dokazuje potreba ene proge in se vlada potem za tisto ne izreče, da se potem sploh ne zida nobena železnica. S takimi sklepi, kakor si jih želi gospod poslanec Zelen, bi torej tudi lahko provzročili, da bi nazadnje visoko železniško ministerstvo mislilo, da nam sploh ni toliko na progi ležeče, ki bi vezala Celovec s Trstom.

Gospod predgovornik je govoril o romantičnih krajih, ki se nahajajo na progi Loka-Razdrto-Divača. Ne tajim, da so kraji semtertje jako lepi, ampak vsi oni gospodje, in sploh vsakdo, kdor pozna Bohinj in kraje, po katerih bi tekla Bohinjska železnica, mi bo pritrdil, o tem sem preverjen, da se s temi kraji kar se romantičnosti tiče, tisti od gospoda predgovornika tako hvaljeni kraji niti primerjati ne dajo. To je obče priznано in od ljudi priznано, ki so veliko sveta videli. Vsak, ki je Bohinj obhodil, potrjuje, da je bohinjska dolina krasna. (Poslanec Zelen: — Abgeordneter Zelen: „Me niste prav razumeli!“)

Dalje se je gospod poslanec Zelen skliceval na strategične ozire. Gospôda moja, to smo mi vse v zgodovini brali. V prejšnjih časih je bila to jedina pot na Laško, namreč skozi Razdrto in Senožeče in tudi leta 1890. se je pri železničnem shodu v Celovcu,

na katerem so bili zbrani zastopniki prej omenjenih dežel, govorilo o tej progi, da je nekdanj bila edina, ker nismo imeli železnice, in vojska se je morala pomikati po tej poti, ker ni mogla skozi Bohinj, ker takrat vojaki niso bili še tako navajeni hoditi čez gore. Sicer pa mislim, da niti gospod Zelen niti jaz nisva taka strokovnjaka v strategičnih zadevah, da bi mogla neovrljivo izreči, katera proga je v strategičnem oziru boljša. Jaz le toliko vem, ker Bohinj jako dobro poznam, da če malo baterijo postavim na vrh, potem nikdo ne pride čez.

Obžalovati pa moram tudi, da je gospod predgovornik take izraze rabil, da bi človek mogel nekako čudno soditi o njegovih nazorih, ako pravi: „S strahom se gleda v progo Lesce-Bohinj, ker je tam konec sveta.“ Jaz vprašam, zakaj s strahom, pa če bi bil tudi res tam konec sveta? Potem je gospod predgovornik tudi pravil, da je na Loško-Divaški progi vse polno ljudi, kar na milijone, da jih pa v Bohinju ni prav nič. Jaz pa pravim, na tej kratki progi, kakor je Bohinjska, je precej vasi, ki se, ravnotako kakor une, pečajo s poljedelstvom, obrtnijo, ki imajo velike sirarije itd., in ki kolikor toliko vedó kmetijstvo za-se izkoriščati.

Sploh pa mislim, da se to besedičenje, kako strašna je Bohinjska proga, ne more smatrati kot resno. Nobena železnica ni strašna in tudi Bohinjska ne, ker bi peljala skozi jako lepe doline in mimo obljudenih vasi v lepe kraje, in če bo pa treba tunela, moram reči, da teh pač pri oni progi tudi ne bo manjkalo.

Najhujše pa, kar si je izmislil gospod poslanec Zelen, je to, da pravi, da bi to ne bil patrijotičen čin, ako bi se Bohinjska železnica gradila. Gospôda moja, to so čudni pojmi o patrijotizmu in še bolj čudno pa je, da gospod Zelen s tem spravlja visoko ministerstvo v zvezo, kakor da bi ono tudi ne bilo patrijotično, ako bi se zavzemalo za Bohinjsko progo.

Jaz mislim, da se mora vendar pomisliti, kaj se v deželnem zboru govori. (Živahno odobravanje v središču in na desni. — Lebhafter Beifall im Centrum und rechts.) On zahteva, da se izrečemo, da je Škofjeloško-Divaška proga jedino prava zveza in se nekako čudi, kako je sploh mogoče, da se kdo zavzemlje za Bohinjsko železnico. Torej smo po njegovem mnenju, ako pravimo, da, če bi železnica Škofja Loka-Divača ne bila mogoča, naj se gradi pa Bohinjska železnica, nepatrijotični.

To je res naravnost nepremišljena izjava. Seveda pri celem tem čitanju njegovega govora je bilo vendarle nekaj veselega in to seveda celo stvar ublaži; kajti tisti, ki bo prečital danes prečitani govor, ko bo prišel v stenografični zapisnik, se bo v resnici čudil, kako je gospod poslanec Zelen po tej „Filipiki“ proti Bohinjski progi pa končno naenkrat prišel do tega, da podpira nasvet upravnega odseka (Smeh in odobravanje v središču in na desni. — Gelächter und Beifall im Centrum und rechts.), kajti če je hotel do tega zaključka priti, potem mu pač ni bilo treba prečitati cele zgodovine, ki se tako že nahaja tiskana v poročilih deželnega odbora prejšnjih

let, oziroma v raznih brošurah. O tej stvari sem govoril zaradi tega, da se ne bo mislilo, da je visoka zbornica govor gospoda govornika brez vsakega ugovora na znanje vzela. Jaz za svojo osebo priporočam častitim gospodom poslancem, naj bi se tudi pri današnjem sklepanju držali tistih načel, katerih smo se v tej zbornici do sedaj vedno držali.

V železničnih vprašanjih se moramo zjediniti, zjediniti zato, ker itak ni mogoče, da bi se za vsak kraj posebej gradila železnica in tako ustreglo željam vsakega posameznega kraja.

Jaz za svojo osebo sem popolnoma preverjen, da bi gospod poslanec Globočnik, ki zastopa mesti Kranj in Skofjo Loko, na vsak način moral glasovati posebno še, ker je rojen Tržičan, za zvezo Tržič-Loko-Divača, ali on bi pa tudi toliko previdel, da je pred vsem gledati na to, da dobimo sploh železnico, ne pa, da se trdovratno potegujemo za eno progo, tako, da bi na zadnje nobene ne dobili.

Jaz se moram tudi za Tržič in za Radovljico zanimati in tako bi lahko enega ali drugega častitih gospodov poslancev navedel, čegar volilci bi želeli, da bi železnica tekla skozi njihove kraje, ampak jaz vem, da so volilci že tako razsodni, da vedo, da železnica ne more peljati skozi vsako vas.

Tukaj so merodajni nazori ministerstva, in katera proga je za državo boljša, tista se bo zgradila. Jaz stojim torej na starem stališču, katero sem zastopal, predno je prišla Bohinjska proga na vrsto, ali ko bi se pa železnica Celovec-Tržič-Loka-Razdrto-Divača-Trst ne mogla doseči, sem pa v drugi vrsti za progo Celovec-Tržič-Radovljica-Bohinj-Gorica-Trst. Nikakor pa ne morem pritrditi stališču, da bi se reklo, če tega ne dobimo, onega pa ne maramo. Torej jaz še enkrat prav toplo priporočam visoki zbornici, da sprejme nasvet upravnega odseka.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

Gospod poslanec župnik Ažman ima besedo.

Poslanec Ažman:

Visoki zbor! Odgovor na izvajanja gospoda poslanca Zelena mi je jako olajšal častiti gospod predgovornik, ker je že odgovoril na vse glavne točke Zelenovega govora.

Dovolite mi, da pristavim le še par kratkih opazk.

Kakor sem že lansko leto poudarjal, po mojih mislih tukaj ne odločujejo lokalni, ampak državni interesi in če se gre za korist države, takrat ne gre gledati na en milijon več ali manj; zakaj, če je korist države naglašana, potem morajo vsi sloji prebivalstva pritegniti, da se taka železnica zida, ki je za državo najbolj koristna.

Ako se je tedaj prejšnje ministerstvo izreklo za progo Bohinjsko, potem sem jaz rekel, da je

boljše, da dežela Kranjska vsaj nekaj železnice dobi, kakor pa nič.

Če namreč ne bi bila mogoča proga Loka-Divača, potem je vsaj nekaj koristi za deželo Kranjsko, ako dobimo Bohinjsko železnico, in v tem pomenu sem jaz to železnico posebno priporočal.

Tudi mene je žalilo, da je gospod poslanec Zelen gorenjske kraje tako slabo popisoval, ali to jaz razlagam iz tega vzroka, ker gospod poslanec Zelen Gorenjske še ni videl in tedaj mu ni zameriti, ako je res bolj slabo govoril o naših krajih.

Meni torej ni treba tukaj ponavljati vsega tistega, kar so že domačini in inozemci o naših Gorenjskih krajih, o krasotah Bleda in Bohinja, izrekli.

Gospod poslanec Zelen gotovo Preširna ni bral, ali pa je že pozabil, da on pravi: „Dežela Kranjska lepšga nima kraja, kot je okolica ta s podobo raja“. (Odobranje. — Beifall.)

Jaz mu zagotavljam, če bo Bohinj enkrat bolje z drugim svetom zvezan, da bomo tam imeli več obiskovalcev in letovičarjev, kakor pa Notranjska stran. Sicer pa pravim, če je gospod poslanec Zelen omenil, da je Bohinj na koncu sveta, da je pa ravno iz tega vzroka treba, da ga sklenemo z drugim svetom, da postane tako deležen dobrot tudi drugega sveta (Odobranje. — Beifall.)

Jaz pa vem, iz kakšnega namena je gospod poslanec Zelen tako govoril, namreč iz ljubezni do rodnega kraja in ožje njegove domovine, ravno to je pa tudi meni vzrok, da se potegujem za Bohinjsko železnico.

Brez daljnih opazk torej ostanem pri tem, kar sem prej rekel, namreč, da, če ne more biti zidana in grajena železnica Tržič-Kranj-Loka-Divača, naj bi se nam pa dala vsaj železnica Celovec-Tržič-Radovljica-Bohinj.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

Gospod poslanec Zelen ima besedo.

Poslanec Zelen:

Visoki zbor! Jaz moram popraviti nekatera napačna mnenja, ki so se izrekla od vseh treh predgovornikov. Jaz nisem rekel, da Bohinj ni diven in da je tam konec sveta, ampak jaz sem rekel: za divnim Bohinjem je konec sveta. Gospod predgovornik ces. svetnik Murnik je rekel, da je Bohinj romantičen. Vem, da so kraji od Loke naprej, Poljanska, Žirovska dolina, Bohinj romantični, ampak Kras je tudi romantičen, je tudi diven, kakor kaže že ime. (Poslanec Hribar: — Abgeordneter Hribar: „Napačno izvajate besedo! Pride od „krš“.) Gospod tajnik kupčijske zbornice je rekel, da sem bral svoj govor, on je imel tudi listke v rokah, ki so bili na

jedni strani popisani in jaz mislim, da jih ni narobe držal in gledal na belo stran. Njemu se je čudno zdelo, da se tako vnemam za železnico Loka-Divača.

Kaj me je privedlo do tega? Samo gospod ces. svetnik Murnik, zato, ker sem lani videl, da se je pri glasovanju tam zunaj skrtil za voglom, nek drug gospod je pa samo napol vstal, napol pa sedel, in zato je resolucija za jeden glas padla. To je moment, ki me je pripravil, da sem tako govoril. Sicer pa nisem prav razumel predloga gospoda poročevalca in zato si usojam staviti, da se popravim, sledečo resolucijo:

Resolucija:

„Visoki deželni zbor blagovoli se izreči za progó Celovec-Loka-Divača, ne pa za varijantno progó Tržič-Radovljica-Bohinj“.

Deželni glavar:

Gospodje, ki podpirajo predlog gospoda poslanca Zelena, izvolijo ustati.

(Se podpre. — Wird unterstützt.)

Predlog je zadosti podprt in je torej v razpravi.

Želi še kdo besede?

Gospod ces. svetnik Murnik ima besedo.

Poslanec ces. svetnik Murnik:

Visoka zbornica! Jaz ne vem, kako bi prav za prav sodil o početu častitega gospoda poslanca Josipa Zelena. Pred kratkim časom je rekel, da se popolnoma strinja z nasvetom upravnega odseka, (Poslanec Zelen: — Abgeordneter Zelen: Saj sem rekel, da nisem prav razumel!) sedaj se pa začne izgovarjati, da stvari ni razumel. (Poslanec Zelen: — Abgeordneter Zelen: Sem preslišal!) Meni se zdi, da je on le zaradi tega ta nasvet stavil, da bi moje besede ne bile resnične, ko sem rekel, da se je jako čuditi, kako more gospod Zelen prebrati tako dolg govor in nazadnje pa kaj popolnoma drugega nasvetovati, kakor kar je v govoru zagovarjal. (Poslanec Zelen: — Abgeordneter Zelen: „Vi ste me na to opomnili, da sem popravil!“) Potem se je pa bolj familijarno bavil z raznimi gospodi poslanci, med katere sem tudi jaz prišel. Pravil nam je neko zgodovnico, kako se je lani o železnični progí Loka-Razdrto-Divača glasovalo in omenjal je, da se je tajnik kupčijske zbornice skrtil. (Poslanec Zelen: — Abgeordneter Zelen: „Ja tam zad za zid!“) Gospôda moja, jaz nimam navade se skrivati komu (klici v središču: — Ruje im Centrum: „Dobro!“), jaz nimam navade skrivati se za kako drugo važno reč, jaz bi se tudi ne skrival, ako bi se bilo treba ošobno postaviti proti kakemu drugemu. Čudno pa bi bilo, ako bi jaz za kak

nasvet, o katerem se ni cela stranka, oziroma kar se tiče omenjenega predloga, ako se niso vse stranke deželnega zbora prej o njem posvetovale, kar na vrat na nos glasoval na ljubo jednemu ali drugemu poslancu. Visoka zbornica jako dobro vé, da sem morda ravno jaz v železničnih stvareh najbolj engažovan in torej ne morem danes tako glasovati in jutri tako, ker bi se mi prihodnjič lahko očitalo: takrat je bil zato, in le zaradi tega in iz teh ozirov, ki so popolnoma pravi in popolnoma pravilni, je bilo najbolje, da jaz za nasvet, ki se je lansko leto v visokem deželnem zboru stavil, nisem glasoval.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, ima gospod poročevalec besedo.

Poročevalec Lenarčič:

Visoka zbornica! Gospodje predgovorniki so pričetkom brez izjeme vsi bili za predlog upravnega odseka, ki v prvi vrsti priporoča Loško-Divaško progó in le v drugi vrsti se potem ozira na drugo progó kot nekaj, kar moramo vendar-le želeti, ako tistega, kar najbolj želimo, ne dosežemo.

Čudim se, da se je potem gospod poslanec Zelen premislil in se izrekel proti temu predlogu, vzlic temu, da ga je prej natanko prečital in svoje odobrenje izrekel.

Dalje moram omeniti, da me je presenetila vsestranska izobrazba gospoda poslanca Zelena, ki je v svojem prečitanem govoru povedal vse stroke, v katerih je on nekak veščak, posebno me je pa zanimala njegova geografična veda, ko je nekako prisposodabljal Bohinjsko dolino in podaljšek proti Gorici s Saharo in ko je govoril o velikanskih sneženih navalih. Ker se pa ni nič posebno stvarnega izreklo proti predlogu upravnega odseka, mi tudi ne preostaje pobijati dotičnih razlogov in zato prosim, da visoka zbornica nespremenjeno sprejme predlog upravnega odseka in se izreče proti resoluciji gospoda poslanca Zelena, ker je ravno ta resolucija v protislovju s predlogom upravnega odseka.

Deželni glavar:

Najprej bomo glasovali o spreminjalnem predlogu gospoda poslanca Zelena.

Gospodje, ki pritrjujejo predlogu, izvolijo ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je padel.

Torej prosim glasovati o predlogu upravnega odseka. Gospodje, ki pritrjujejo temu predlogu, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet in s tem je rešen dnevni red današnje seje izvzemši točko, ki se bo razpravljala v tajni seji, in pa volitev pod točko 5. dnevnega reda. Ta volitev se danes namreč še ne more vršiti, ker se, kakor slišim, gospodje še niso dogovorili o volitvi.

Naznanjam, da bo prihodnja seja jutri popoldne ob 4. uri in sicer s sledečim dnevnim redom:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Finančni odsek ima sejo jutri ob pol 11. uri dopoldne; upravni odsek jutri ob 11. uri dopoldne in adresni odsek danes popoldne ob 5. uri.

Sedaj se bo vršila tajna seja, zatoorej prosim, da gospodje poslušalci ostavijo galerijo.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 2. uri 30 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 2 Uhr 30 Minuten Nachmittag.

